

سنڌي ڪتابن جي لسٽ

۱۵۵۵

ڪتاب جو نالو

۱. سار و چن نثر
۲. پرمارڻي پتر
۳. پرمارڻي ساڪيون
۴. سمنن جي سکيا
۵. گورمت سار
۶. آڻهڪ وگيان
۷. سنگورن جي سکيا ڀاڱو ۱-۲-۳-۴
۸. روحاني گل ڦل
۹. سنڌ مت درشن ڀاڱو ۱-۲
۱۰. سنڌ مارگ
۱۱. سنڌنگ اکان ۱۱-
۱۲. سمنن جي ڀاڻي
۱۳. ويهتي ۽ پراڻڻا جا شيد
۱۴. روحاني گلدستو
۱۵. روحاني ڊائري ڀاڱو ۱-۲-۳
۱۶. آندڙ جو آواز
۱۷. هسا هيرا موٽي چڪا
۱۸. ڌرتيءَ تي سرڳ
- حضور سواهي جي مهاراج
- بابا جمل سنگھ جي مهاراج جن جا حضور
- مهاراج بابا ساون سنگھ جن ڏانهن لکيل خط
- حضور مهاراج ساون سنگھ جن جون
- ستسنگ ۾ ٻڌايل ساڪيون
- حضور مهاراج ساون سنگھ جن جا ستسنگ
- حضور مهاراج ساون سنگھ جن جي پستڪ
- گورمت سڌانت جو ڏيڍاڇو
- سردار بهادر مهاراج جڳتسنگھ جن جا
- ستسنگ ۽ خط
- شري ايڪراج پري
- سردار بهادر مهاراج جڳتسنگھ
- حضور مهاراج چونسنگھ جن جا
- ستسنگ ۽ چنڊن جا جواب
- حضور مهاراج چونسنگھ جن ڏواران
- سنڌ مت جي وڌاڪا
- حضور مهاراج چونسنگھ جن جا ستسنگ
- مختلف سمنن جون ڀاڻيون
- مختلف سمنن جي ڀاڻي ۽ مان شيد
- سردار بهادر مهاراج جڳتسنگھ جن جا
- چونڊ وچن
- راء صاحب منشي رام
- ڪرنل سائڊوس
- ڊاڪٽر ڪرپاسنگھ نارنگ
- ديوان ڊرڙائي اعل ڪهور

ملڻ جا هٿ :-

مٿيان لکيل ڪتاب سنڌي، هندي، ۽ پنجابي ۾ ڏسرا
پبليڪيشن (بڪ اسٽال) پريس ۽ سنڌي ستسنگ سينٽرون مان
ملي سگهن ٿا.

ٽو اهرابور حويلو
 باهر ڪيا دڪلا ٿيڻي،
 انٽر جيئي نام
 ڪيا مهولا خلق سي،
 پڙا قني سي ڪام

ٻڌاڙيءَ جو ڪيتر صاحب جن فرماين ٿا ته اسانجو واسطو مالڪ
 سان آهي ۽ نام به مالڪ جو ئي چيو آهي. دنيا کي ڏيکارڻ مان
 ڪيتر واندو؟ اسانجي نام جهڙو جي ڪه اسان کي خبر آهي اي
 مالڪ کي خبر آهي (نه اسين ڪيترو نام ٿا چيوئون) رازا - رامي.

ڪيڏو مالا ڪان ڪي،

بوت جتن ڪا ڦير.

مالا سواس اُسواس ڪي،

جا ۾ گانڌ نم ميرو.

ڪان جي ڊاٽن جي مالها ڦيريندي جڏهن ڳنڍ ايندي آهي،

ٽڏهن الهيءَ ڪي هيٺ ڪرڻو پوندو آهي. ڪيڏو صاحب جن

فرماين ٿا ته چون ٿا اندر سواس سواس جي مالها ڦيرو جهڙو ڪي

نه ڳنڍ اچي ۽ نه هيٺ ڪرڻ جي ضرورت پوي.

مالا موسي لڙ پڙي،

ڪا ڦيرت هو هو.

من ڪي مالا ڦيرائي،

گور سي هيل هو.

ڪيا ڪري انڱري گهي،

من ڌاري ڇوون اور.

جيءو ڦيري ساڻين ملي،

سو پڻيا ڪان ڪور.

روح جڏهن چڙهيئي ڪونه ٿو تڏهن مٿي آڱريون ڳڻڻ مان

ڪهڙو ڦاٽو؟ توهين هٿن سان آڱريون ڳڻي رهيا آهيو، پر توهان

جو من ڪي اچي هنڌ ڦري رهيو آهي. الهيءَ مان ڪجهه ڦاٽو

ڪونه ٿيندو. من جي هڪ هنڌ بههڻ سان ئي مالڪ ملندو، جڏهن

من نرم ٿي ڪونه ٿيو آهي ته هڪ هنڌ ڪيئن بههندو؟ اهڙي

سمن مان ڪجهه به ڦاٽو نه ٿيندو.

مالا ڦيري ڪو پڻيو،

هرديم گانڌ نهين ڪو.

گور چرنن چت راچي،

الهيءَ سان پنهنجو ڏاڻاڻ چوڙي ڇڏو، يعني سڄي سڄي الهيءَ ۾
اڏيڻ ڪري ڇڏو.

ڪبير مالا هن هي ڪي،

اور سنساري پيڪ،

مالا ڦيري هڙي ملين،

تو گلي رهن ڪي ديڪ.

نروائين ٿا ته سڄي آڏو آڏي جنهن ۾ پيار ۽ مڙهه هجي.
جي نٺ مالا ڦيرڻ سان اڻڌور ملي نه ڪرڻ جي نار چوڻ ڪيڙاڻ
نه مالا وانگر ڦيري رهيو آهي پر انهن جي ڦرڻ سان ڪو نه
ٿاڻو نه ٿيندو. ڇهڙي لڙڪن هڪ مشين ٺاهي آڏي جنهن جو
هڪ چڪر ڦيرائڻ نه ڦرڻ پائڻي هزار چڪر ڦرندي. ڇهڙي لڙڪ
منڊون ۾ هڪ منتر لکي ان ۾ وجهي، الهيءَ چڪر کي ڦيرائيندا
آهن. ٻه دفعا چڪر ڦيرائڻ نه سڃهندا ته ٻه هزار دفعا نام
جو جاپ ٿيو! الهيءَ مان ڇا ٿيندو؟ جيڪڏهن اهڙي طرح
جيئندو رهجي نه شالتي حاصل ٿيڻ گهرجي پر شالتي اچي ٿي.
ڪيترا هندو وري اُتي چوڻ ڪولمون ٺاهي الهيءَ تي رام ۽
نال لکي پاڻيءَ ۾ وجهندا آهن! انهن کان ڇو نه رام ٺوڙاڻ جي
الڌر آهي. الڌر ڪڏهن ويا ٿي ڪونه ته رام ملندو ڪيئن؟
ڀرويا هميشه سنان ڪندا آهن. هڪ دفعي هڪ ڀروير ڪابل ۾
وار جتي ڏاڍي ٿڌ هئي. نديءَ تي جڏهن سنان ڪرڻ ويو ته
سنان ڪرڻ تي دل نه ٿيس. هن هڪ پٿر کڻي نديءَ ۾ اڇايو ۽
ڇيائين، ”ڪڪر اڻڻ سڄي مڪر اڻڻ“ ۽ واپس موٽڻ لڳو.
رستي تي هڪ ڀرو ڀروير ڪڏيس جنهن پڇيس ته هاڻي اڻڻ
ڪري آهين؟ جواب ڏنائين، ”ڪڪر اڻڻ سڄي مڪر اڻڻ.“
ننڍي تي ٻئي ڀروير کيس پاڪر پائي چيو، ”ٿور اڻڻ سڄي
اڻڻ.“

من مالا کي ڦير ٿي،
گهٽ اڃياري هون.

هاڻي ڪير صاعب جن فرمائين ٿا ته مالها ڦيرڻ جي ضرورت
ڪانهي. جهڙهن هڪ مالها ڦيريندو رهي ته بهال ڪهڙن اندر
ويندو؟ جي بهال اندر نه وڃي ته پاڻي ڦيرڻ مان بهي مالها
ڦيرايو، ڪا به مالها جي ضرورت ڪانهي. جهڙهن من هر وقت
پوءِ سمون ڪندو ڏهن اندر جو ڀرندو ڪلي ٻولندو ۽ مڪمل
(Concentration) ڌيان حاصل ٿيندو.

مالا ڦيرت جڳهه ڳيا،

ڦرا نه من ڪا ڦير.

ڪر ڪا مڪا ڌار ڏي،

من ڪا مڪا ڦير.

ڪير صاعب جن فرمائين ٿا ته مالها ڦيريندي ساري عمر
گذري وئي پر ڪجهه نه ڪونه. نه آيا اندر وئي، نه ڀرندو
ڪونه، نه شالتي آئي. تنهن ڪري ڪا به ڌيان جي مالها ڦيرڻ،
من جي مالها ڦيرايو ٿو هائجو روح اندر هليو ويندو.

اڃا سمون گهٽ بکي،

ديدها سوجندو.

ڏاهي سي من لڳهه ره،

ڪهڙي ڪير بچي.

لام جو سمون ڪندي هڪ ڀيرو سمهي ٿا پون، ايتري قدر
جو سڄي شرار جي چيٽن سٽا ڪئي ٿي اکين جي پٺيان اچي سمهي.
جهڙهن اندر جو ڀرندو ڪندو، روح مس ٿي ويندو. پهرين سورج،
پوءِ چنڊ، ٽيون مڙهه، پوءِ ڌن ڀٽ ۽ ايتري. اهو ئي
قدر تي اڃا بچي آهي، جنهن کي چوڻ جي ضرورت ناهي ڪانهي.

چيو، ”جهڪو رب کي باد ڪري ٿو اهو پاڻ رب جو روپ
 ٺهر وڃي ۽ ڪنهن جي نسل ڪرڻ سان نسل لٽو ٿي سگهي.“
 اهڙو ئي واقعو اسي صاحب، جي ستارا جي گاديءَ جا مالڪ هئا،
 انهن سان هٿس ۾ ٺهر هرو. گوشت رامانڻ ۾ نه اچي ٿو، ”رهون
 وي بڏاهه ڏاڍه درساڙون“

سهرن سي من لائيئي.

جڻسي پانسي مين.

پران تجي پل بچڙي.

ست ڪبير ڪم دين.

مالڪ جي نام جو سهرن ايترو پيار سان ڪرڻ کپي جهڙن هجي
 پاڻيءَ جو سهرن ڪري ٿي. جهڪڻهن ڪم پاڻيءَ کان جدا ڪيو
 وڃي نه هڪ منٽ ۾ مري وڃي. اهڙي طرح جهڪڻهن مالڪ
 جي نام کان جدا ٿي نه مري وڃي! اسان کي مالڪ جي سهرن
 جو اهڙو ئي شوق هئڻ گهرجي.

سهرن سرت لڱاء ڪي.

مڪ تي ڪچڙو نه ٻول.

ٻاهر ڪي پٽ ديئه ڪي.

انتر ڪي پٽ ڪول.

جڏهن سهرن جي لذت يا سراد اچي ٿڌهن الهيءَ باري ۾
 ٻاهر ٻاٺ ۾ ڪڍڻ نه گهرجي. ڇاڪاڻ ته اها اُتر ۾ اُتر دولهه
 آهي جنهن جي هن دنيا کي ڪا به پرڪ ناهي، لڪر ڪر دنيا
 الهيءَ جو ماءُ ڏيئي سگهي ٿي. الهيءَ جي نيم مالڪ ئي ڏيئي
 سگهي ٿو. ٻاهران اکيون بند ڪري اندر سون سوڌو ڪراندو.
 جڏهن اُندر جون اکيون کولي ٿڌهن نام پرکيت ٿيندو.

ملا قبروت من خوشي.

ناتي ڪچڙو نه هوي.

پاڻ سان وٺي ويندي آهي. اهڙي طرح جيڪڏهن توهين مالڪ
 جي نام جو سمون ڪندا ته مالڪ ۾ سمائجي ويندا! مالڪ جو
 روپ ٿي ويندا. جيڪو خدا جي نور ۾ ملي نور ٿي ويو اهو
 رواجي انسان ناهي. جنهنجو ڌيان ڪيو تنهنجو روپ ٿي پيو....
 حضرت بايزيد بسطامي به خدا جي ڌيان ۾ پنهنجو پاڻ کي اهڙي
 قدر ڀاڄي ويو جو جڏهن پنهنجي وجود ڏانهن نگاه ڪيائين تڏهن
 سواءِ خدا جي ٻيو ڪجهه به نظر نه آيس. سو مستيءَ جي حالت ۾
 اچي، چوڻ لڳو، ”من خدائيم، من خدائيم، من خدا.“ سندس
 مرشد جي ان وقت اُٿي ويٺا هئا اهو ڪلمو ٻڌي من ۾ چوڻ
 لڳا ته اڄ اسانجي پير کي ڇا ٿي ويو آهي جو هٿڙيون ڳالهيون
 ٿو ڪري. جڏهن کين پنهنجي پير سان ڳالهيون ڪرڻ جو موقعو
 مليو تڏهن عرض ڪيائون، ”يا حضرت! توهين فرمائيندا آهيو ته
 رب وجود ۾ ٿيڻ اچي پر هاڻ توهين فرمايو ٿا ته ”مان ئي رب
 آهيان“ ڇا توهين وجود ۾ نه آهيو؟“ بايزيد جن فرمايو ته اهو
 ٻئي ڪنهن چيو هوندو، مون ڪونه چيو آهي. جيڪڏهن هن
 کانپوءِ چوان ته شريعت جو ڏنڊ وجهجو. مريدن چيو ڇڏو. تن چئن
 ڏينهن کانپوءِ وري اهائي ڳالهه ٿي ته هو چوڻ لڳو، ”من خدائيم،
 من خدائيم، من خدا.“ جڏهن مريدن اهو ٻڌو تڏهن ڪيترن تلوارون
 ۽ چٻڙون کڻي ڪيس قتل ڪرڻ چاهيو. مشغوبيءَ ۾ لڪيل آهي ته
 جن مريدن هن جي سر تي وار ڪيو انهن جو خود سر ڪهڙو
 ويو، جن هن جي هٿن تي وار ڪيو تن جا هٿ ڪهڙي و
 مطلب ته جن پير جي جنهن عضوي تي وار ڪيو اهوئي عضوو
 سندن ڪهڙي ويو. ليڪن پير صاحب مست هائيءَ جيان جهومندي
 چئي رهيو هو، ”من خدائيم، من خدائيم، من خدا“ باقي جن مريدن
 ڪجهه به نه ڪيو، اهي سڀ ڪجهه ڏسي حيران ٿي ويا. وري
 جڏهن پير سان ڳالهه ٻولهي ڪرڻ جو موقعو مليس تڏهن عرض
 ڪيائون، ”يا حضرت! توهان کي قتل ڪندڙ مريد پاڻ قتل ٿي ويا
 پر توهان ئي تلوار جو اثر به نه ٿيو. اهو ڪيئن؟“ هن ڪندي

هرځا کي تماميندو شڪاري جهنگل ۾ وڃي هڪ سر جر
 باجو وڃائيندا آهن. اوسي پاسي جا هرځا جڏهن الهيءَ ٻاجي جر
 آواز ٻڌندا آهن تڏهن مستيءَ ۾ ٻاهر هليا ايندا آهن ۽ شڪاري
 کين ڪڙي وٺندا آهن. ڪبير صاحب جن فرماين ٿا ته جيتوڻيڪ
 هرځا کي مٿس هوندي آهي ته مون کي ٻڪڙو وٺندو تڏهن ته هر
 اي اختيار ٻينجو سر وڃي الهيءَ ٻاجي ئي رکندو آهي. اهڙي
 طرح جڏهن سمون جر رس آهي ته سمون اي اختيار اُٿلر هلسر
 وڃي ته جيئن من اندر هليو وار ته آيا ياڻ کان پاڻهه روحاني
 منهن تي چڙهندو وڃي.

سمون سي هن لائينءَ،
 جنسي ديب پتنگه.
 ٻران تجي ڇن ايڪ مين،
 جرت نه هوڙي انگه.

هنڪ جڏهن ڏٺي جي جوس کي ڏسي ته ڏهن ئي اختيار
 ٿو وڃي ۽ ٻر ٻر ٻر اچي جوس ڏانهن ڌوڪو وڃي. هو چلي وڃي
 ٿو ٻس پٺيان لنگو هٿي. سڄي اڀاسيءَ جو اهرلي ڏور آهي!
 غريبيءَ ۾ هجي چاهي آهريءَ ۾، بيماريءَ ۾ هجي چاهي
 گدوسيءَ ۾، سهيڊي جايندي، اُٿندي وهندي سمون ڪندو رهي.

سمون سي هن لائينءَ،
 جنسي ڪيٽ ڀرنگه.
 ڪبير بسري آب ڪو،
 هو به جايه ٿيهر رنگه.

گهر ٻٽري ٻاهران ڪمڙن کڻي اٻيءَ کي ٻيڙس ڪري ڇڏيندي
 آهي. ٻرهه ٻيڙو خيال ان ڏانهن ڏيندي آهي. جيڪڏهن هن
 اهر خيال چئبو ته ٻاڻا گهر ٻٽري ئي ٻڌلو آهي ۽ گهر ٻٽري کيس

ٿڏهن سندن مٿن تي مٽڪا هوندا آهن، زمين هيٺ مٿي هوندي آهي، پاڻ ۾ ڳالهائون ٻوليون به ڪندين ويندين آهن پر سندن خيال مٽڪن ۾ هوندو آهي. ساڳي طرح دنيا جا سڀ ڪم به ڪندا رهو پر سمون نه ڇڏيو.

سمون ڪي ست يون ڪرو،
جيون سريي ست ماڻهو.
ڪم ڪبير چارا چورت،
بسرت ڪهون نانھ.

ڇڏهن وڇڙي واري ڳاڻ ڪي چارڻ وٺي وڃيو آهي ٿڏهن جيتوڻيڪ هو ڳاڻ پيئي چرندي آهي پر سندس خيال وڇڙي ۾ هوندو آهي. ساڳي طرح دنيا جا ڪم ڪندا رهندا ليڪن خيال مالڪ ۾ رکڻ. پوءِ ٺوهان ڪي ڪو به ڳهاڻو نه پوندو.

سمون ڪي ست يون ڪرو،
جيسي دام ڪنگال.
ڪم ڪبير بسري ٺهين،
پل پل ليهو سميال.

جهڙي طرح سان ڪنگال آدمي پئسو پئسو پني دولت ڪئي ڪري ٿو ۽ هر وقت اهڙي حساب ڪندو رهي ٿو ته اڄ هيترا روپيا آهن، سڀاڻي هيترا ٿيندا، اهڙي طرح رات ڏينهن ستي يا ڇاڳندي هن ڪي وٺين جو فڪر آهي، اهڙي طرح اسانڪي مالڪ جي نام جو فڪر هٿ ڳهر جي،

سمون سي هن لائيئي،
جيسي ناد ڪرنڪ،
ڪم ڪبير بسري ٺهين،
ڀران تجيئي تيه سنڪ.

سمرن جو طراڻو ڏيکاري ٿو ته سروي ۽ سروي ۾ سوار آهي. ڳوٺ
ڪرڻ ڇڏي آهي، اڃا ڪرڻ ڇڏي آهي ۽ لڪر ڪر ڪار
ڇڏي آهي.

سڪ ۾ سمرن ٺاڪيا،
دڪ ۾ ڪيا ياد.
ڪم ڪير ٿا داس ڪي،
ڪون سڏي ڦرياد.

ڪير صاحب جن فرمائين ٿا ته انسان، سڪ جي وقت سمرن
ڪرڻي ڪرڻ ٿو پر جڏهن ڪو دڪ اچي پوئس يا بيماري ٿي
لڳيس يا ڪنهن مهدي ۾ ٿو لاسي، تڏهن سمرن ڪري ٿو.
الهيءَ وقت هن جي ڏانهن ڪير ٻڌندو؟

سمرن ڪي ست يون ڪرو،

جيسي ڪامي ڪام.

ايڪ پلڪ وسري ٿوڻ،

نس دن آئون ڄام.

جيڪڏهن ڪنهن استريءَ سان ڪنهن پُرش جو پُرش ٿي وڃي
اندي وڃندي، سمهڻي ڄاڻندي الهيءَ استريءَ جي
ڪل سندس ساٿيون رهي ٿي. اهڙي طرح جيڪڏهن
جو سمرن ڪرڻ نه ڪٿو نه سٺو!

سمرن ڪي ست يون ڪرو،

جيون ڳاڙ پنهاري.

هائي ڏولي سرت مين،

ڪهي ڪير بچاري.

صاحب جن فرمائين ٿا ته انهن ٽنهي ٽنهي ٽنهي جا ڪم
ڇڏي سمرن ڪرڻ. ڏاڏن جڏهن ٻولي ٿو ۽ پندارن آهن

چئنائون دور ٿي وڃن ٿيون. هڪ دٽي موسي نالي مهاڻا کي اچي ايمان ٿيو ته مان ئي مالڪ جو پيارو آهيان. سو خدا کي عرض ڪيائين ته مون کان به وڌيڪ ڪو پيارو آئيئي ته ٻڌاء؟ خدا چيس ته اي موسي! منهنجا پيارو گهڻي آھن، انسان ته ڇڏ پر پسون ۽ پکي به. هو ڏس! ساهون جهنگل ۾ فلاڻي وٺ ٿي هڪ پکي ويندو آهي تنهن سان وڃي گڏج. موسي عرض ڪيو ته مون کي پکيءَ جي ٻولي ڪانه ٿي اچي. خدا چيس ته توکي هن جي ٻولي سمجهڻ جي طاقت اچي ويندي. موسي انهيءَ پکيءَ وٽ ويو ۽ چيائينس ڪهڙو حال آئيئي؟ پکيءَ جواب ڏنس ته مون کوسان ڳالهائڻ نه ٿئي چاهيو پر ڇاڪاڻ ته منهنجي پياري جو موڪيل آهيان تهنگري توکي جواب ڏيان ٿو. ”مالڪ جو سمن ڪري رهيو آهيان ۽ سمن مان مون کي فرصت ڪانهي.“ موسي پڇيس ته توکي ڪا ٽڪليف نه ڪانهي؟ پکيءَ چيس ته تون ڇا ڪندائ؟ موسي چيس ته ٿي سگهندو ته اها تنهنجي دور ڪندس. پکيءَ چيس ته ساهون جيڪر پاڻيءَ جو چشمو آهي سو هتي نزديڪ ڪٿي اچ. ڇاڪاڻ ته جڏهن مان اتي پاڻي پيئڻ ٿو وڃان ته سمن ۾ رندڪ ٿي پوي. اهو ٻڌي موسي حيران ٿي ويو.

ساڳي ڳالهه گورو امر داس صاحب جن فرمائين ٿا:

”اڪ ٻل کن وسريه ٿو سوامي، جانيئو ارس پڇاس“

هڪ منٽ به مالڪ جي سمن کان پري نه رهو. پوءِ توهان کي نه چئنا ستائيندي ۽ نڪو دڪ وڃهو ايندو. خيال جي اڪاگرتا (Concentration) لاءِ دنيا گهڻيئي اُٻاء ڪيا آهن. ڪي ٻانهون مٽي ڪري ٿا بيھن، ڪي ڪنڊن تي سمهيو پون، ڪي وچ پاڻيءَ ۾ بيھي ٿا رهن، ڪي پراڻا پام ٿا ڪن، ڪي چيٽ جي گرميءَ ۾ پنهنجي چوڌاري باھ ٻاري ٿا رهن، پر سڄي ڪاميابي ڪنهن کي به نٿي ملي. ڇاڪاڻ ته هي سڀ ٻڌاوت ٿي ٿا آهن پر

ڪو نه آهي مٿي ويندا پر آهي سان ٻه هاڻ ئي ڪونه ٿا. زال
 نه ڇڏو پر پوئو سر نه سان نٿو هلي ڀرڻ اٿون جي ڳوڙن مان
 دائرو ڪوڙو؟ ڪير صاحب جن فرمائين ٿا ته مالڪ کان اها شيءِ
 ڳورو ڇا سان هلي. اها شيءِ ڪوڙي آهي؟ ”ٻاڙ مالڪ“. نه.
 ڀرڻ مالڪ کان مالڪ ئي ڳورو. ڳورو ڳرنت صاحب ۾ ڪير
 صاحب جن فرمائين ٿا:

”ڪيا مالڪتون ڪڇ ٿي نه رهائي،

دڪم ٿين ڇاڻو چڱ ڄاڻي.“

دڪ ڀرڻ مهالما چوي ٿو:

”ڇيڙي ڪه زال دارد آڙ ڀندا مشواه“

ڀيڙ ۽ ڀرڻ سان مالڪ جي لاه جو سمون ڪرڻ ۽ چري ٿي ٿي
 سان سان هلندو. باقي لاهون شيون ڳوڙن مان ڪوڙو دائرو؟

دڪ ۾ سمون سڀ ڪري،

سڪ ۾ ڪري نه ڪوبه.

جسو سڪ ۾ سمون ڪري،

تو دڪ ڪاهي هوي.

جڏهن ڪو دڪ يا ڪمٽ اچي ٿو ٿڌن سڙو سمون ڪرائڻ
 ۾ جيڪڏهن ڀرڻ سان هر وقت سمون ڪجي ته دڪ ڀرڻ ئي
 ڪونه. دڪ اچي ٿو ٿڌن ٿي جڏهن لسان ڀاڙ ۾ ڀري ٿي ۽
 مالڪ کي وساري ٿو. سمون ڪانه آه ٿي ٿي ٿي ٿي.
 سمون ڪانه آه ٿي ٿي ٿي ٿي (Will Power) مضبوط ٿي ٿي. سمون
 ڪرڻ سان رڌڻ سڌڻ ۽ دائروي شڪتون حاصل ٿين ٿيون.
 جيڪڏهن ڪا مضبوط ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي
 وارو آهي ۽ ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي
 سندس دل مضبوط رهي ٿي. ڇڏا دور ڪرڻ جو جيڪڏهن ڪو
 آه ٿي ته اهو سمون آهي. مالڪ جو سمون ڪرڻ سان سڀ

سڄي دنيا من ۾ ڪامڻا رکي سهرن ڪري ٿي. ڪو پٽ چاهي ٿو، ڪو ڌن چاهي ٿو، ڪو ڪڙو، ڪو ڪجهه. سڀ کان اٽل اهو آهي جنهن کي ڪا به ڪامڻا ڪانهي. جيڪو دنيا جا سڀ پدارت ٿو گهري تنهن کي جي آهي ملي ويا ته باقي (سندس سهرن مان) رهيو ڇا؟ ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪو ڪامڻا کانسواءِ سهرن ٿو ڪري اهو سڀني کان وڏو آهي.

هڪ دفعي سهر ڪندي اڪبر بادشاهه کي جڏهن اڪ لڳي تڏهن هڪ زميندار جي ڪوھ ٿي هليو ويو. زميندار کيس سوار سمجهي گهوڙو ٻڌو ۽ کيس ڪجهه کائڻ لاءِ ڏنو. اڪبر جڏهن آرائش وٺي روانو ٿيو تڏهن چيائين ته ڏس چوڌري! مان بادشاهه آهيان ڪڏهن به ڪو ڪم پوئتي نه مون وقت هليو اچي. زميندار چيو منهنجو ڪهڙو ڪم پوندو؟ بل نه مون ڏاڏي ڇڏي آهي. ڪجهه سمي بعد زميندار چيو ڪو ڪم اچي پيو. جڏهن بادشاهه وقت پهتو تڏهن ڏٺائين ته هو نماز پيو پڙهي ۽ هڪ ڪٽي پيو دعا گهري. نماز بعد چوڌريءَ بادشاهه کان پڇيو ته ڇا ڪري رهيا هئا؟ بادشاهه ورائيو ته خدا کان اهو گهري رهيو هوس ته منهنجو فلاڻو ڪم ٿئي، منهنجي زاج ۾ امن رهي، وغيره وغيره. زميندار چيس ته مان هاڻي وڃان ٿو. بادشاهه پڇيس ڇو؟ چيائين ته مان به انهيءَ کان چوله گهران جنهن کان تون گهري رهيو آهين. مطلب ڳالهه جو اهو آهي ته سڄي دنيا ڪامڻا رکي سهرن ٿي ڪري پر پورو نالندو انهيءَ کي ملي ٿو جيڪو لشڪار سهرن ڪري ٿو.

نر ناري سڀ نرڪ هيءُ،

جب لڳ ڏيهر سڪام.

ڪم ڪبير سوئي پيو ڪر،

جو سمريءَ نه ڪام.

جهڙڪڏهن استريءَ واسطي سهرن ڪيو يا پٽن ڌيئرن لاءِ سهرن

شيء جي شڪل ساءِ وٽن اچي ايندي. ”جيئن جو سمون سمون لهندو
ٿان ” اڌه جيئن شيءِ جو سمون ڪيو اٿي ۽ جو روپ ئي وجو
۽ اٿي ۽ سالي وري آئي اچڻ ٻڌو. ”جيان آسا اٿان پاسا.“

سٺه نرمانن ٿا ۽ اي انسان! توکي سمون جي عادت اٿي
آهي، ڪٽڙو ۽ سٺو ٿي جيڪو ٿون ڏيا جو سمون ڇڏي ٿام جو
سمون ڪراس. ٿام جي سمون ڪري حرص ٿيڻ ٿا ۽ سڪ
پراڻ ٿي ٿو. ٿيڻ ڪري ڪهر صاحب جن نرمانن ٿا ۽
جيڪڏهن سائين ۽ جو سمون ڪندا ۽ سائين ۽ سالي وري
جي ڏيا جو سمون ڪندا ۽ ڏيا ۽ پڪندا ۽ وري وري
هن ڏيا ۽ اي ڪهر وٺو ٻڌو. اصل ۽ سمون هر روز ئي ڪلاڪ
ڪرڻ ٿو جي ٻي جيڪڏهن ڪهر پورس ۽ ڪلاڪ ڪري ۽
آهستي آهستي وڌائيندو وڃي. سمون ڪرڻ جي اصلي مراد
اها آهي ۽ ٿام سان ڪجي ۽ جي ۽ جو سمون ڪهر ۽ ڪاميابي
ڪانه ٿيندي. ڪامل نرمانن سمون کان هڪ دست ۽ خالي ٿا
رهن. ڏيا جا ڪم هٿن پيرن سان ڪرڻا آهن. من هڪ خالي
آهي. اٿي ۽ ڪري نرمانن ٿا ۽ هٿن پيرن سان ڪم ڪرڻ ۽
من سان ماڻڪ جو سمون ڪرڻ. جيڪڏهن انسان ايتري مصمت
ڪري ۽ جهڙي طرح ٿيڻ ٿا جو ڪاٿو پاڻي پيو هلندو آهي
ٿيڻ هر وقت سهندو چاهي ڄاڻندي سمون ٿيندو رهندو.

راجا رانسا راد رنگ،

ٻڙا جو سمري نام.

ڪهر ڪير ٻڙون ٻڙا،

حو سمري نهڪام.

نرمانن ٿا ۽ غريب هجي چاهي راجا هجي جيڪو ٿام جو
سمون ٿو ڪري اهو سڀئي کان وڏو آهي. اٿي ۽ ڄاڻن ٿا آهن.
اٿي ۽ جي سمون سٺي آهي. ٻي سمون ۽ سمون ۽ سٺي آهي.

سنڌيگه جا وچن - (۱۶)

سمرن جو انگه

(ڪبير صاحب جي ساڪي سنگره مان)

سمرن سي سڪ هوت هيءَ،

سمرن سي دک جايه.

ڪم ڪبير سمرن ڪئي.

سائين ماهين سمايه.

پور سنه ڪبير صاحب جن فرماين ٿا ته سڄي دنيا پنهنجي
پنهنجي ڪم جو سمرن ٿي ڪري. زالون پنهنجي ڪم جو
سمرن ڪن ٿيون ته سندن گهر ۾ اٿڻ، مڙج مصالح آهن يا نه.
ڪهڙي شيءِ موجود آهي؟ ڪهڙي گهرائڻي آهي، صبح جو
رسوئي ڪرڻي آهي وغيره وغيره. زميندار پنهنجي ڪم جو
سمرن ٿو ڪري ته فلاڻي ڪيت ۾ هر ڪهڙو آهي، اڃ ڪٿي وڃڻو
آهي، چارو ڪير آڻيندو؟ وغيره. دڪاندار پنهنجي دڪان جو
سمرن ڪري ٿو ته فلاڻي شيءِ بهيئي مان گهرائڻي آهي، فلاڻي
ڪاڪي مان. هيءَ جنس مهانگي ٿي ويئي آهي؟ هيءَ جنس
سستي ٿي ويئي آهي. ڪلارڪ وري پنهنجي ڪم جو سمرن
ٿو ڪري. سڪول ماستر پنهنجي ڪم جو سمرن ٿو ڪري. سياڻي
فلاڻي ڪلاس ڪي پڙهائڻو آهي؟ هي اڏائڻو آهي. ليڪچرار
پنهنجي ڪم جو سمرن ڪري ٿو ته هيٽرو ڪم آهي، هيٽرو ٿي وارو
آهي؟ هيٽرو باقي آهي؟ اهو هيٽرن وڌيڪ مزورن لڳائڻ سان
پورو ٿي ويندو. قاعدو آهي ته جنهن شيءِ جو سمرن ڪيو تنهن

جب ناک گھات پيرات ڪينها،
 مين جل ڪنولا ڪلي.
 الي انس سنڌ سهار ايندا،
 خلق لڪ سڀنا چلي.

ڊرمائين ٿا نه جيستائين آتما ٿر لڙ ڪي ۽ پر هتي يعني ٻوهر،
 ٻار ٻوهر ٿاين وڃي هتي ايسٽائين مان سمجهندو هوس نه وراعت
 ئي سڀ ڪجهه آهي ۽ جو ڪجهه آهي سو اهو ئي آهي. الهيءَ
 کان ٻر مان اهو ڪجهه. ڪونهي. مان الهيءَ کي اهڙي طرح عاشق
 هوس جيئن ٻورو ڪل ٿي ۽ مڇلي پاڻيءَ ٿي. هاڻي جڏهن آتما
 سڃڪندو جو سمندر ڏٺو ته ٻورو ٻورو نه هتي سڄو سهار سهار آهي ۽
 ناسولف آهي. پر اها سمجهه ڏر ڏام پهچي پوءِ آئي ۽ ڪرو وٺاڪ
 صاحب، ٻٽو صاحب، شمس ٿر ٿر ۽ ابا مهاڻا اٺن اٺن ئي چولدا
 آيا آهن.

اس سار ٻار سمهار سورت،
 سمجهه جڳهه جڳهه جلي.
 گور گيان ڌيان ٻر مان پڌ بن،
 پٽڪ ٽاسي پٽ پلي.

جڏهن مان الهيءَ ڪل مالڪ جي داس ۾ پهچي واس ٿڏهن
 پٽر ٻير نه هتي چولو يا سار ڪام ڪروڙ ۾ چلندو ۽ پڇندو آڻو
 آهي ۽ جلي ۽ پڇي پيو. جيستائين اسين هن داس ۾ آهيون
 ايسٽائين ائين ئي ٿيندو ٿر اچي. اڳتي ٿلي صاحب جن ڊرمائين
 ٿا نه جڏهن ٻورو سڳورو مليو ۽ آندو جي راءِ ڏيکار ٻائين ٿڏهن
 ئي هن ٿر ساڪر مان ٻار ٻس.

ستسنگ جا وچن - (۱۶)

سمرن جو انگ

(ڪبير صاحب جي ساڪي سنگره مان)

سمرن سي سک هوت هيءَ،

سمرن سي دک جايم.

ڪم ڪبير سمرن ڪئي.

سائين ماهين سمايم.

پريم سنت ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته سڄي دنيا پنهنجي پنهنجي ڪم جو سمرن ٿي ڪري. زالون پنهنجي ڪم جو سمرن ڪن ٿيون ته سندن گهر ۾ آڻو، مڇ مصالح آهن يا نه. ڪهڙي شيءِ موجود آهي؟ ڪهڙي گهرائڻي آهي، صبح جو رسوئي ڪرڻي آهي وغيره وغيره. زميندار پنهنجي ڪم جو سمرن ٿو ڪري ته فلاڻي ڪيت ۾ هر ڪهڙو آهي، اڃ ڪٿي وڃڻو آهي، چارو ڪير آڻيندو؟ وغيره. دڪاندار پنهنجي دڪان جو سمرن ڪري ٿو ته فلاڻي شيءِ بهڻي مان گهرائڻي آهي، فلاڻي ڪاڪتي مان. هيءَ جيس مهانگي ٿي ويئي آهي؟ هيءَ جيس سستي ٿي ويئي آهي. ڪلارڪ وري پنهنجي ڪم جو سمرن ٿو ڪري. سڪول ماستر پنهنجي ڪم جو سمرن ٿو ڪري. سياڻي فلاڻي ڪلاس ڪي پڙهائڻو آهي؟ هي ٻڌائڻو آهي. ليڪچرار پنهنجي ڪم جو سمرن ڪري ٿو ته هيترو ڪم آهي، هيترو ٿي وڌو آهي؟ هيترو باقي آهي؟ اهو هيترو وڌيڪه زورن لڳائڻ سان پورو ٿي ويندو. قاعدو آهي ته جنهن شيءِ جو سمرن ڪبو تنهن

جب نان گھات بيدرات ڪيندا،
 مين جل ڪڍولا ڪلي.
 الي انس سنڌ سهار ايندا،
 خلق لڪ سڀنا چلي.

نرواڻين لاءِ جيستائين آتما نٿا رڳي، پر هتي يعني نرواڻين،
 ٻار اهر نالين وٺي هتي جيستائين مان سمجهندو هوس ته وراڻ
 تي سڀ ڪجهه آهي ۽ جو ڪجهه آهي سو اهو ئي آهي. انهيءَ
 کان پوءِ ٻار ڪجهه ڪونهي. مان انهيءَ ئي اهڙي طرح عاشق
 هوس جيئن پورو ڪل ئي ۽ مڇلي پاڻيءَ تي. هاڻي جڏهن آتما
 سڃڪندو جو سمندر ڏٺو ته پتو پيو ته هي سڄو سمنڊ آهي ۽
 ناسون آهي. پر اها سمجهه ڌر ڌار ٻيجهي پوءِ آئي ۽ ڪروڙ لک
 صاحب، پلٽو صاحب، شمس نواز ۽ ٻيا ميانا آهن انهن ئي چوندا
 آيا آهن.

اس سار ٻار سمجھار سورت،
 سمجهه جڳهه جڳهه جلي.
 گور گيان ڌيان ٻر مان پڌ بن،
 ڀنگ ٽنسي ڀڻ ڀلي.

جڏهن مان انهيءَ ڪل مالڪ جي دٻس ۾ ٻيجهي واس ٿي
 پوءِ نٿو ڪم ڪرڻ ۽ چلندو ۽ پڇندو آيو
 ٿي ۽ چئي: ٻيجهي پيو. جيستائين اسين هن دٻس ۾ آهيون
 جيستائين اسين ئي ٿيندو ٿو اچي. اڳتي ٽنسي صاحب هن نرواڻين
 ۾ هڪ ٻيو سڳورو مليو ۽ اُنڊو جي راءِ ڏيکارڻ لڏهن
 جيستائين مان ٻار ٿيس.

”اين پياپان در پياپان هائي او،

همچو اندر بحر پريک نار هو.“

هيءَ سڄي دنيا انهيءَ (لرڪڙي جي) ميدان ۾ اهڙي طرح
آهي جهڙي طرح سمنڊ ۾ هڪ وارو هي پُڙ منڊل انهيءَ رڇنا اڳيان
ڪڇ حيثيت نثر رکي.

”نر د بان هاهست پنهان در جهان،

پايه پايه ناءِ انسان آسمان.“

هر هڪ انسان جي اندر شهد جي ڏاڪڻ لڳل آهي ۽ هر هڪ
منزل تي وڃڻ جو رستو موجود آهي. جيڪي سنت يا فقير اندر
وڃا آهن اهو ئي خيال ظاهر ڪن ٿا. سواءِ جن به فرمائين ٿا:-

”شهد شهد پوڙي پي چڙه ڪر،

پهنچو سڄ ڪنڊ ست نام.“

افسوس آهي ته اسين هنن جون لکڻيون پيار سان نٿا ڏسون.
هر هڪ انسان پنهنجي پنهنجي مذهبي ڪتابن ۾ قيد ٿيو پيو آهي.
جيڪي ڪجهه آهي سو اندر آهي نه ٻاهر. جيستائين سڀني سندن
مهاڻائن جون لکڻيون پيار سان نٿيون پڙهجن، اها ڪيفيت نٿي
اچي.

جهين ٿال ٿٽ پٽ پار پريتم،

پرس پد آگي الي.

گهٽ گهور سور سهار سن ڪي،

سند سلتا جس ملي.

سنت ٿلي صاحب جن جون ٿا ته اهڙي طرح شوق ۽ برابر
سان منهنجي آڻا برهم ۽ پار برهم مان ٿيندي امر نسر جو سير
ڪندي سڳند ۾ پهتي ۽ مالڪ ۾ لو اين ٿي ويئي. سلتا معنيٰ
نڊي. جهڙي طرح نڊي جهنگل، ٻهاڙن ۽ ميدانن کي چيريندي
وڃي سمنڊ جي گود ۾ آرام ٿي ڪري، اهڙي طرح منهنجي آڻا
به انهيءَ مالڪ جي گود ۾ آرام پيئي ڪري.

۽ اهڙي طرح آتما سڃڪندڙ ڏانهن وڃڻ جي عاشق ٿئي ٿي ۽ مڊيس
سڃڪندڙ وڃڻ جي ڀرندس خواهش پيدا ٿئي ٿي.

هيي نين سڀن سڃين سندن
ساج سوت پٽي چلي.
گر گون گود گهار مارگ،
چڙهت گڙه گنگا گلي.

جڙي طرح استري سڻا سڻا وستر پائي، هار سينگار ڪري
خوشه لڳائي، پنهنجي پتيءَ کي ٻار سان ملڻ وڃي ٿي ٿي طرح
پنهنجي آتما، عشق ٻنهر، ابرهه وٺرائڻ، وڙڪ سان پنهنجي پتيءَ
اڪال ٻرڪ سان ملڻ لاءِ روحاني منزل جو سفر ڪرائي. رستي
تي ڇا ٿي ڏسي؟ بيشمار ٻڙاڻ، اڻ ڳڻل درياهه، برهم، پاربرهم
 وغيره. آتما انهن سڀني کي ٻار ڪندي مٽي وڃي ٿي. الهيءَ
مخدوم کي ڊڄائڻ وڃي صاحب طين نمان ڪن ٿا.

”چون شوي مجرم ڪشائيم سا ٿواب،
سا به پئي آفتاب لهر شب.“

جيڪڏهن تون آڏيءَ وٽ ڇو سوچ ڏسين تون به مومن ٿي
ڳالهون ڪر، پر جيڪڏهن تون ڏسين ته موليٰ ڪي ضرورت ڪانهي
تو مومن ڳالهون ڪرمان. ڪڏهن سوچ به اندر ڏسڻ به آيو
آهي؟ ٻاڻ ٿرمان ٿا:

”ڇو روحان پاڪ اورا شرق ٿي،
دو ڏاڙهه روز و شب وا فراق ٿي.“

اها حالت ٻولر آلمان جي آهي. الهيءَ ديش ۾ نه رات آهي
نه ڏينهن، نهط روشني ٿي روشني آهي. اڳتي هلي ٿرمان ٿا:
”السر آن بترو باهمن و جمال،
سڪته مي گردد اوهار و جمال.“

رستي تي بيشمار جهنگل، ٻڙاڻ، درياهه ۽ سمنڊ اچن ٿا جن کي
ڏسي روح ٿرمن ۾ پئجي وڃي ۽ سمجهي ٿو ته شايد وهر آهي.

ٿي ڳٺا، استول سوکير ۽ ڪارڻ ٿي شورو، هن ماڻها، مطلب ته
 جيترا اسان جي آتما تي پردا آهن اهي سڀ لهي ويا. سڀ ڏٺا
 ناس ٿي ويا. ٻاهرئين پاڻيءَ کي طاقت ڪانهي جو پاڻن جي ٻيل
 لاهي سگهي! اُتي پهچڻ سان نه روپ آهي نه رنگ، نه دٻو،
 نه هن نه ماڻها، دنيا ۾ اهڙي ڪا ڇيڙ ناهي جنهنجو مثال ڏيئي
 سهڻائي سگهجي. هيءَ دنيا جڙ (Material) آهي پر هوءَ جڙ نه
 آهي هتي آتما يا روح جو خيال هڪ اڪ لڳي ٿو. انهيءَ کان
 هيٺ من ماڻها جو راج آهي. ڪڏهن ڏهه ڏينهن خيال اندر لڳو
 ڪڏهن لڳو ئي نه. هتي آتما جي ڌارا پاڻيءَ وانگر پٽلي ۽ ڇڻڊڙ
 آهي پر اُتي ٿيل وانگر هڪ تار آهي. پار برهم ۾ نه هن آهي نه
 ماڻها، نه ٻڍو نه جوان. تنهن ڪري اُتي نه ماڻها ڏوڪو ڏيئي سگهي
 ٿي نه هن.

الي انت مول اتول ڪنولا،

قول قـر قـر ڌر ڌسيءَ.

تلسي تار نهار سورت،

سئل ست مت من بـسيءَ.

انهيءَ تلاءَ ۾ هڪ ڪنول آهي جنهن جي ڪيفيت زبان
 بيان نٿي ڪري سگهي. جڏهن گورو رامداس صاحب جن آمرتسر
 جو تلاءَ ٺهرايو تڏهن انهيءَ ڪنول جو ٺٽل به ٺهرايائون پر ان ۾
 اها طاقت (Power) نٿي اچي سگهي. انهيءَ ڪنول جي ڪيفيت
 ئي عجيب آهي انهيءَ کي ڏسڻ سان ڳيان اچيٿو ته مان آتما آهيان.
 ۽ انهيءَ مالڪ جي سمند جو قطرو آهيان. اتي پهچي ان ڪو
 پنهنجي شناس ٿيڻي نه ته نه پرهم ۽ پار برهم جا چڪر ٻيٽي
 لڳائي. گورو نانڪ داس جن قاضي رڪن داس کي مڪي ۾ اُپديش
 ڏنو آهي. هن ريت نه اي رڪن داس! هيءُ وجود آمرتسر يا
 آب حيات جو حوض آهي جنهن ۾ هڪ اُڇل ڪنول آهي. اتي
 پهچي روح يا آتما ۾ ڳيان پيدا ٿيٿو ته مون کي سڃاڻڻ وڃڻ آهي

جيڪا ڏاڙا سڃڪند ڪان اچي رهي آهي اها بالڪ آسماني
 آهي، ڪٿار اهاهي آهي ۽ آتما واسطي وائت آهي، ڏور آهي.
 آبيءَ کي پڪڙي آبيءَ جي پٺيان پٺيان وڃڻ آهي. آبيءَ ۾
 ڪشش آهي اها آتما کي ڪشش ڪري آلي واري ٿي وڃي جتان
 پاڻ اچي ٿي يعني سڃڪند.

مالڪ مرفڪ انسان آندڙ آهي، چاهي هندو ٿي آندڙ وڃو
 چاهي مسلمان ٿي آندڙ وڃو. مالڪ ڪنهن خاص قسم جو روڻو
 ڪونهي. هو سدائين جائي ٻيو. اسين لند ڪواريون ٿا هو نٿو
 ڪري. جڏهن دروازو کڙڪايمدا ته هو اوهانجو ٻرو ڪونهي
 ڇڏهندو.

سر ساد سن سڌار ڄاڻو،
 ڌيان ڌر جب ٿر ٿوا.
 جنون روپ ريڪ نه پينڪ ڪايا،
 من نه مايا تن جوا.

هيٺو آتما پوءِ ڏس کي ڇڏي ٻار پوءِ يعني سن اسٿان ٿي
 آئي. اتي مائسروور يا آمريڪس آهي جنهن کي رشي مٺي ڪنگا ڄمنا
 ۽ سرسوتيءَ جو سنگر يا پوٺاڪ ۽ ٿريپٿي ڪولن ٿا. ٻاهرين ڪنگا
 ڄمنا ۽ سرسوتي جتي ملن ٿيون اها ٿريپٿي ٿي، پر ڪنگا ڄمنا ۽
 سرسوتيءَ مان ستن جو مطلب، رجو، ستو ۽ لهر، اهي ئي ڪرڻ
 آهن. جتي اٺون ٿيئي ڪٿي جون ڏارائون مٺي هڪ ٿين ٿيون اها
 ٿريپٿي آهي. ڪور ٻائي چوي ٿي.

”ساچا آمريڪس ڪاٺا ماهين“

جنون آمريڪس ۾ سنان ڪندي مڪتي ملي ٿي اها آندڙ آهي.
 اها ڪنهن جي ٻائي آهي؟ ٽين پالشاڻيءَ جي. يعني جڏهن حسن
 آمريڪس جو بنياد نه ڪوٺو وڌو وڌو هو. ان کي مائسروور ڪوٺيو
 يا آمريڪس. مسلمان نثرون هن کي ”حوض ڪوٺر“ ڪري ڪوٺيو
 آهي. آبيءَ ۾ سنان ڪرڻ سان بچ ٿي، پنڌراهه پر ڪونهن،

گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا :

”نؤ در ناڪي ڏاوت رهائي،

دسويں نچ گهر واسا پائي.

اٿي آنهه شبد وجيے دن رائي،

گورو عتي شبد سناونياءَ.

هندو چاهي مسلمان فقير يا ٻين مذهبن جا سنت جيڪي به
اندر ويا آهن ته انهيءَ رستي تان. سڀني جي راهه هڪ آهي.
جنهن وقت آتما ڇهه چڪر ڇڏي، وجود خالي ڪري ستين آسمان
تي پهچي ويٺي، اها شبد ڏن جنهن کي مون ”مراي“ ڪوٺيو
آهي انهيءَ جي لذت يا سواد پائي، من کي ڇڏي ڏنو. آتما
آزاد ٿي ويٺي. اها ئي دوا آهي جنهنجو بيان ڪامل فقيرن ڪيو
آهي.

سر سيل ليل اپيل پيليءَ،

ڪيل ڪل ڪل لڪه پريءَ.

نت نيم پريم پيار پيئه ڪر،

سرت سچ پل پل پريءَ.

اکين کان مٿي چڙهڻ مشڪل ڪونهي. اها قدرتي راهه آهي.
اڄ جي ڪانهي. جڏهن کان وٺي دنيا ٺهي تڏهن کان وٺي آهي.
ان واسطي فقط پاڪ ۽ پور زندگيءَ ۽ اڀياس جي ضرورت آهي.
جيڪڏهن هر ديهه لرمڻ آهي ته آتما هڪدم اندر هلي ٿي وڃي.
آتما اندر وڃڻ واسطي ليڪ اخلاق هجڻ ضروري آهي. آتما
انهيءَ پريم جي عاشق آهي انهيءَ ڪري ننڊ به چاهي جاڳندي
هلندي چلندي، اُٿندي وهندي، انهيءَ مالڪ جو ڌيان يا
بادگيري هٿ ڪرڻ گهرجي. ”دست به ڪار دل به يار“

ڌر گگن ڊور اپور پرڪي،

پڪر پٽ پيئو پيئو ڪري.

ستسنگ جا وچن - (۱۵)

پور سمب نلسي صاحب جي گهٽ راماڻ مان
پيد پند ۽ ارهمنڊ جو

سورنا: سرت بند سنڌ ملاپ،

آپ آڌر چڙه چاڪيا.

پاڻا پور پيان پيت،

پيان گور ست لڪا.

نلسي صاحب جن چن ٿا نه منهنجي آلمان يا روح چو ٿو
الهيءَ مالڪ جي سمندر ۾ ملي وارو. منهنجو مالڪ سان ملاپ ٿي
وارو. ڪنهن جي ڪرپا سان؟ مرشد ڪامل جي، پوري ستگورو
جي. آندو ڏسان ٿو سرتي ٿو ڪان کي اڏاوان ٿو. ٻڌيءَ ۽ وڌيا
اڻ سان ڪوڙو سڙيو آلم. لڪو ڪتابن ۽ ٻوڏن ۾ ٻڙهيو آلم پور
اهو ٿو اڏاوان جيڪي پاڻ ڏو آلم.

ست سرت سمجه سهار سادو،

نرگ نت نين رهو.

ڌن ڌڌڪ ڌير گنڀير مرلي،

مرم مگ مارگ گهو.

هائي سڄيائي ٿو نه ڪوڙي رستي آندو ويس. سب کان
پورن پنهنجي پيال کي اکين جي پٺيان ڪڙو ڪير. اهو نه معمولي
آدمي به هائي ٿو. جڏهن سوار سان سرف سميتجي اکين وٽ
آئي، وجود خالي ٿي وار ۽ ٻوڙ سوار اهڙي طرح ٻڏي ٿو
آو ڇڙو پراڻو مردو.

انڌا هوي ٺيڪ،
 بڏ ڪا پٽ جو ڪاويءَ.
 مليا گر ڪي باس،
 بانس ۾ ٺهين سماويءَ.

فرعائين ٿا نه جيڪي وڻ، چندن جي ويجهو هوندا آهن انهن
 ۾ چندن جي خوشبوءِ اچي ويندي آهي يعني چندن ٿي ويندا
 پٿر نمر جو وڻ ۽ بانس جو وڻ اهي ٻئي اهڙائي رهندا آهن
 يعني چندن نه ٿيندا آهن. سائي طرح جيڪي آدي وڻهه وڪاڻ
 ۾ پيا آهن، سي اندر ڪونه چڙهي سگهندا ۽ نڪو ٿن ٻڏي
 سگهندا. پوءِ اهي ڪيڙي طرح چندن يعني سمن ٿيندا.

ڀلڻو ڀارس ڪريا ڪريءَ،
 جو لوها کوٽا هويءَ.
 ستگور سبڪو ڏيت هيٺ،
 ليٽا ٺاهين ڪويءَ.

جيڪڏهن لوهر ٿي کوٽو آهي نه ڀارس جو ڪهڙو ٺوهه؟ سو
 جيڪڏهن سڪ جو ٺوهه ٿي آهي نه گورو ڇا ٺهندو؟ بس اهڙو
 ئي ڪافي آهي. واڌا سوامي.

نس دن دسا اروڙ،
لڳي نا بوڪ پياسا.
گيان يوم ڪي بيچ،
چلت هي الڏي سواسا.

فرمائين ٿا ته هو نام جي سواد وٺڻ ۾ اهڙو غلطان آهن جو کين
بڪ ۽ اڄ جو خيال به نه ٿو اچي. روئي کاڌي اٿن يا نه، اها
هنن کي سمڪ ئي ڪانهي. رات ڏانهن هنن جو خيال اندر ئي
لڳل آهي. پوءِ کين روئي ڪيئن ياد پوندي؟ ستنن کي ته مٿي
ئي چڙهڻو آهي. ڪاٺ ۽ پيٽ جو خيال اچيئي ٿڌهن ٿو جڏهن آتما
سرمار ۾ وٺي آهي. دنيا کي اندر وڃي مٿي چڙهڻو ئي ڪونهي.
هنن جو رستو ئي اٿرو آهي.

تريا سיתי اتيث سوڌ،
قر سهج سماڌي.
پجن تيل ڪي ڌار،
سادنا نرمل ساڌي.

سنت سهنس دل ڪنول جي پرواه ٿي ڪن ۽ برهم جي به
پرواه ٿي ڪن. هو سهج سماڌيءَ مان ٿي سچ ڪند ۾ وڃن ٿا.
جڏهن هڪ واريءَ سهج سماڌي پراپت ٿئي ٿو ته پوءِ ان کان جدا
ٿيو ٿئي. اها تيل جي ڌارا وانگر آهي جا ٿئي ٿئي. هن دنيا
۾ اسٽول ماڻا آهي جا اندر وڃڻ ٿئي ٿئي، ٿريا پد ۾ سوکڻ
ماڻا آهي اُتي ڪجهه آرام آهي. برهم ۾ وري ڪارڻ ماڻا آهي.
جڏهن پار برهم ۾ پهچو ته اتي وري، تيل جي ڌارا وانگر اڪند
ٿيو وڃي. جڏهن سچ ڪند ۾ پهچو ته اتي سهج سماڌي آهي.
ڌيان سڃيءَ معنيٰ ۾ هڪ اڪ الڳي ٿي ٿو.

پلتو تن من وارڻي،
ملي جو اٿسا ڪوءِ.

نس دن دسا اروڙ،

لگي نا بوک پياسا.

گيان ڀوم کي بيچ،

چلت هي آلتی سواسا.

فر مائين ٿا ته هو نام جي سواد وٺڻ ۾ اهڙو غلطان آهن جو کين
بک ۽ اڄ جو خيال به نه ٿو اچي. روئي کاڌي اٿن يا نه، اها
هنن کي سمڪ ئي ڪانهي. رات ڏينهن هنن جو خيال اندر ئي
لڳل آهي. پوءِ کين روئي ڪيئن باد پوندي؟ ستن کي ته مٿي
ئي چڙهڻو آهي. ڪاٺ ۽ پيٽ جو خيال اچيئي ٿڌهن ٿو جڏهن آتما
سر ۾ وٺي آهي. دنيا کي اندر وڃي مٿي چڙهڻو ئي ڪونهي.
هنن جو رستو ئي آلتو آهي.

ترياً سיתי اتيت سوڌ،

قر سهج سماڌي.

پجن تيل کي ڌار،

ساڌنا نرمل ساڌي.

سنت سهنس دل ڪنول جي پرواه ٿا ڪن ۽ برهم جي به
پرواه ٿا ڪن. هو سهج سماڌيءَ مان ٿي سچ ڪند ۾ وڃن ٿا.
جڏهن هڪ واريءَ سهج سماڌي پراپت ٿئي ٿي ته پوءِ ان کان جدا
نه ٿئي ٿي. اها تيل جي ڌارا وانگر آهي جا ٽٽي ٿئي. هن دنيا
۾ استول ماڻا آهي جا اندر وڃڻ نٿي ڏئي، ٿريا ٻڌ ۾ سوکير
ماڻا آهي اتي ڪجهه آرام آهي. برهم ۾ وري ڪارڻ ماڻا آهي.
جڏهن پار برهم ۾ پهچو ته اتي ورتي، تيل جي ڌارا وانگر اکڻ
ٿيو وڃي. جڏهن سچ ڪند ۾ پهچو ته اتي سهج سماڌي آهي.
ڌيان سڄيءَ معنيٰ ۾ هڪ ئي آهي لڳي ٿو.

پلٽو تن من وارئي،

ملي جو اٿسا ڪوءِ.

واڻو؟ هو جيڪي ڪن ٿا ٻين ۾ ڪا به اڃا نه ٿا رکن.
ڪري سٺ اوج ۾ اوج آهن.

نه چاهين ٻڌڻ،
نه آوا گون نوارا.
سات سورگ آڀورگ،
تج ستر ناهه بچارا.
سٺ نه وٺڪن ٿا ڪورن نه مڪي ٿا ڪورن. هو انهن کي
ٿا سمجهن.

پلٽو چاهي هر ڀڳت،
اٿسنا مٿا همار.
سنت نه چاهين مڪت ڪو،
نهيڻ پڌارت چار.
هو مالڪ کان ادر ٿي مڪن ٿا نه اي مالڪ! اهاڪي ٿو
ٿي ڪور جيئن. جيڪڏهن مالڪ ماري وڃي ته پوءِ ٻيو ڇا ڪورجي؟
”ڪجهه نه.“

ڌن آڏي جو گگن ڪي،
سو ميرا گور ڏيو،
سو ميرا گور ڏيو،
سيوا مٿن ڪرهون واڪي،
شبد ۾ هي غلطان،
اوسٿا ايسي حاڪي.

فرمان ٿا نه جيڪو شد ڌن ٻڌائي؟ شبد ڌن ٻاڻ ٻڌو
جي سو ٿي سچو سگورو آهي. سواهي جن نه آهن ٿي چوڻ ٿا:
”گورو سو ٿي جو شبد سنهي،
شبد بسا دوسر انهن سڀي.“

سنت نه چاهين مکت کو

نويين پڊارت چار.

ڌرم، آرٽ، ڪام ۽ موڪش! اهي چار پڊارت آهن. سنتن کي انهن جي چاهنا ڪانهي.

نويين پڊارت چار،

مکت سنتن کي چيري.

رڌ، ست پرتو کين،

سورگه کي آس نه هيڙي.

فرمائين ٿا ته رڌيون سڌيون من جون طاقتون آهن. سنت انهن کي ٿوڪاري ٿا ڦٽو ڪن. سنتن جي ٻهچ انهن کان گهڻو مٿي آهي. سرگه کي نه هو ٺهاري به ڪونه ٿا ڇاڪاڻ ته سرگه به ”نام“ ڪونهي ۽ سڄي خوشي ڪانهي. اتي جا سک ڀرڳي وري جنم مرڻ به اچڻو ٻوڏو. سرگه فرست ڪلاس جي گاڏي وانگر آهي جڏهن منزل مقصود جي رستي ۾ آئي ته ان گاڏي مان لهڻو ئي ٻوندو.

تيرت گرهن، نه برت،

نويين ڪچ من به اچا.

پنيم تيج پرتاپ،

سنت کو لڳي اڇا.

سنت نه تيرت ڪندا آهن نڪر ورت رکندا آهن ۽ نڪر سنتن به انهن لاءِ چاهه ٿي آهي، ڇاڪاڻ ته جيترا به تيرت آهن سنتن جي پرتاپ سان ٿي بڻيا آهن. اهي سنتن جي ڪرائي ٻوڏ ٿين ٿا. سنت رات ڏينهن نام جي ڪمائي ڪن ٿا، نام جو دان ڏين ٿا ۽ نام جو اٻڪار ڪن ٿا. تنهن هوندي به هو پنهنجو ٻوڏو ٻڙي ڪنهن ئي نه ٿا وجهن پر پاڻ ئي ڪن ٿا. هاڻي، انهن کان اتر ۽ اوچ ڪير ٿي سگهيو؟ ڪير به نه. هنن جو باب ۽ ٻچ سان

جي ٿورو ڇا ڪاروائي ٿي رهي آهي اها سمجھ ٿي ڪن ٿا.
جي مرضي ٻڌان ته ڪنهن کي وٺي وڃن، جي وٺڻ نه ڪنهن
کي ڇڏي وڃن.

پلٽو گهر مڃڻ رام کي،
اور نه ڪرڻا ڪويس.
رام سمجهي سٺت هين،
وي جو ڪرين سو هويه.

جڏهن ٿورو ڪوبه سنگهه صاحب مالوي وٺا تڏهن اتي ڪٿڪ
ڪو نه ٿيندي هئي، جو ڇڏا ٿيندا هئا. اتي مهينن ڪو نه ٻولندو
هو ٿين ڪري سڄو علائقو اڃاڙ هو. اتي جي ماڻهن ٿورو جن جي
تمام چڱي سمجھ ڪئي. انهيءَ ٻار ٿورو جي سڌار جو نالو ڏلا هو.
هڪ دفعي ڪنهن ميدان ۾ لٿو اڪا جا وٺا هئا. انهن ڏانهن اشارو
ڪري ٿورو صاحب ٻولي ڪي چيو ته ٻائي ڏاڏا، ڏس! ڪٿڙا نه
بيٽا اب اڳا ٻيا آهن. ٻولي جواب ڏنو ته هي اڪا آهن. ٿورو
صاحب چيس ته تون چئه ته هي اب آهن. ٻولي چيو ته مان هنڪي
اب ڪيئن چوان جڏهن آهن ئي اڪا؟ وري هڪ ٻئي هنڌ ڪاٺيءَ
(جهنگلي ٻوٽي جو ٿر) نالي اوتار لڳل هئا. ٿورو صاحب انهن
ڏانهن اشارو ڪري چيو ته ڪٿڙي نه سهڻي ڪٿڪ پيلي آهي!
ٻولي چيو ته ڪاٺي آهي! ٿورو صاحب چيس ته تون چئه ته ڪٿڪ
آهي! ٻولي چيو ته مان انهن ڪيئن چوان؟ هيءَ ڪاٺي آهي!
ٿورو صاحب چيس ته ڏاڏي غلطي ڪئي آهيئي! جيڪڏهن
تون چئين ها ته هتي ڪٿڪون نه هجن ها، اب به هجن ها. ٻو
هاڻي نه، تنهنجي مٿي کان پوءِ هڪ اب به ٿيندا، ڪٿڪون به
ٿينديون؟ ٿورو وهنديون. اڄ اتي وڃي ڏس! پلٽو صاحب
جن فرمائڻ ٿا ته مالڪ جي گهر جي ڪاروبار سمجھ ٿي هلائين ٿا
؟ هو جيڪي چاهين سو ڪري سگهن ٿا.

انهيءَ کي ”اوڀرا“ چوندا آهن. اسانجي علائقي ۾ انهيءَ کي پُٺ ڇوندا آهن. جڏهن نام مليل جي وڃي ۽ جڏهن به نٿو اچي سگهي ته پوءِ پُٺ ڀرپٽ کي هن جي وڃي ۽ اچي ڪهڙي مجال آهي؟ جنکي اها بيماري هوندي آهي تن لاءِ ٻي سهڻي آءِ جي جهاز پڙهڻ وارا گهرائيندا آهن جي اچي واس ٽوپ جو دونهن ڏيندا آهن ۽ جهاز ڦوڪ ڪندا آهن. نام مليل جي وڃي ۽ ڪوبه پوٽ يا جن نٿو اچي سگهي. ستن جي ستسگين کان دونهن کان ئي ڇا وٺو آهي؟ هو ستسگيءَ (نام مليل) کان پري کان ئي ڏجن ٿا.

رائي ڀرپٽ ڪرين،

ڪرين ڀرپٽ ڪو رائِي.

رام کي گهر کي بيچ،

ڦرڻ هيءَ سنت دهائي.

ٻڌايو ته سنت رائِيءَ (ننڍڙو ڪٿو) کي ڀرپٽ ڪيئن ٿا ڪن.

هڪ ستسگي - حضور! گنهگار ڀاڻين کي پنهنجي گلي ٿا لڳائين.

مهراج جي - نه ٿيڪ ناهي.

ٻيو ستسگي - روح کي سڃڻ ٿا ٻهڙائين.

مهراج جي - اهو به ٿيڪ ناهي.

ٽيون ستسگي - حضور! توهان جا راز توهين ڄاڻو.

مهراج جي - اها ته سڀني کي ڄاڻ آهي. ٿيڪ جواب گهرجي.

بس! ڪير جواب ڏئي ٿو؟ ٻڌو، من کي ماري تمام ٻارڪ

ڪري اک منجهان لنگهائڻو آهي. هيءَ جيڪا اک جي پٽلي

آهي انهيءَ ۾ وڃو، اڳيان سڀ ڪجهه موجود آهي. ڪروڙين

پهاڙ، ڪروڙين ديس انهيءَ ۾ آهن. جڏهن آتما اندر ويهي

انهيءَ اک جي پٽليءَ مان لنگهي ويندي. اها جيڪا پٽلي آهي سا

تمام ٻارڪ ۽ ننڍي آهي پر انهيءَ مان سڄو جهان ٽٽي ۾ اچي ٿو. اهو

ستن جو ئي ڪم آهي جو هو رائِيءَ کي ڀرپٽ ڪن ٿا. پر پيشور

رام سمیڀي سنت هين،

وي جو ڪرين سو هوي.

ارمائن لا نه سب آي پرميشور جي لڙاڪ وھن لا. مولا
روم صاحب نه ساڳي ڳالھ ٿو ڪري:

”هو ڪ خواهه هم نميني با خدا،

گروئين آلدو حضور اوليا.“

يعني جيڪو پرميشور کي با خدا کي ملڻ چاهي الله کي
گھوڙي نه پورين اوليا الله يعني سب کي ملي.

وي جو ڪرين سو هوي،

حڪم هين ان کي صاحب.

سنت ڪهين سوئي ڪرين،

رام نا ڪرتي بائب.

پرميشور سنتن جي چئي ۾ آهي. هو ڪڏهن نه هين جي چئي
ڪان ٻاهر نٿو وڃي. هن کي سنتن جي چئي کان ٻاهر وڃڻو ئي
ڪو اهي. جيڪڏهن سنتن جي چئي کان مالڪ ٻاهر وڃي نه ڪو
جيو مالڪ کي ملي نه سگهي. مالڪ جيڪڏهن ڪنهن کي ملندو
نه ڪورو ۽ جي دعوت ئي ملندو. جي انسان ڪورو ۽ کي نه
گڏهندو نه مالڪ کي نه نه گڏجي سگهندو.

رام کي گھوڙي ڪي بيچ،

ڪام سڀ سنڌي ڪرتي.

ديوتا تيلتس ڪوت،

سنت سي سڀ هي ڊرتي.

ڪيترن زالن کي ليڪورا يا هٿن جي ايماري ٿيندي
آهي. ان جي دماغ تي اکر ٻوٽ ڪري نتيجو اهو ڪرندو آهي
هو اهي زالون جتان جهڙا مولا ڪنڊارن آهن. ٻيڙي علائقن ۾

آتم ۽ اوچ آهي. فرمائين ٿا ته اچو ڳولا ڪريون. هاڻي سڄي سرشتي ۽ ٻي ٽيٽيهه ڪروڙ ڊيولائون آهن. انهن ۾ ڪير اوچ آهي؟ اڳيان هلي ٻڌائين ٿا:

سب ڪا ڪنڊن ڪيا.

ڪوچ ڪي ٽين ٺڪارا.

ٽينون مين دوڻي صحيح.

مڪت ڪا ايڪ دوارا.

ٽيٽيهن ڪروڙن مان ٽي چوٽي ڪڍا ويا، برهما، وشو، شو. وري انهن مان ٻه. آخرين ٻن مان هڪ يعني وشو. وٽس جي مڪتي سڀني مڪتين کان وڏي آهي ۽ اها وشوءَ جي هت ۾ آهي.

هرڪو ليا ٺڪار بهو.

تن منتر بهارا.

هر هين گن ڪي بيچ.

سنت هي گن سي ڏيارا.

پوءِ ڏٺو ويو ته وشوءَ جا ٽي ڪٿ آهن. ”رجو، ستو، نهو.“ هڪ طاق ٻهڊا ڪري ٿي، ٻي ٻالي ٿي ۽ ٽين ناس ڪري ٿي. فرمائين ٿا ته هو ٻن گنن ۾ آيل آهي ايڪن سنت ٿي آهن جيڪي انهن ٽن گنن کان مٿي آهن.

ڀلتو پوڻميئ سنت جن.

دوچيئ هين ڪرتار.

پڙا هويه تيوه پوجي.

سنتن ڪيا بهارا.

ڀلتو صاحب جن فرمائين ٿا ته پوڇڻ جي لائق فقط سنت ۽ اڪال پرڪ يعني واهڪرو آهي.

رائي ڪها سمير آجيا گج چڙهائي،
تلسي هوئيگا ريڊ سرن ڪي پئج پڙائي.

پاڙوس ۾ هڪ پراڻي ڪٿا آهي. هڪ دٻمي هڪ ڪمزور
اڪري ڪنهن جهنگل ۾ رهندي هئي. شمر انهيءَ جهنگل جو راجا
هو. هن ان اڪريءَ تي دٻا آڻي کيس آزاد ڪري ڇڏو ۽ اُتي
جيڪي هاڻي رهندا هئا انهنکي چيو ته جڏهن پاڻي پيشو وڃو
تڏهن هن اڪريءَ کي نه پاڻ سان وٺي وڃي پاڻي پيئاري اُچڙو.
هوءَ هڪ هاڻيءَ تي چڙهي پاڻي پي ايندي هئي. اهو سچو
پرتاب سرن وٺڻ جو آهي. اڙي طرح ستن جي سرن وٺڻ سان،
انسان ڪٿي مان پٺاڙ ۽ رهند مان تلسي يعني لهج ڪٿي مان سب
پڇو پوي.

پلٽو جاتن نيچ مڏن،

سڀ اوگن ڪي کان.

نام ڪي ري پرتاب سي،

پيئي ان ڪي ان.

فرمائين ٿا ته مان ستن جي ڪرڻا سان لهج مان اوج تي پيو
آهيان. مانا پاڇو آهي. اها ساڻ لعي هلي، بلڪ اوڻڻ جي ڪاڻ
آهي. ستن جي سنگ ۾ اسان جي ڪاٺا پلٽو وڃي.

پڙا هوي تيه پوڄئي،

ستن ڪيا بچار.

ستن ڪيا بچار،

گيان ڪا ديهڪ لينيا.

ديوتا تينتس ڪوٽ نظر،

سب ڪو چينها.

ستن جو اهو واپار آهي ته انهيءَ کي پوڄيو جيڪو سڀني کان

پيبي آن ڪيڙي آن بڙي ڪي،
 پاڻون پڙون ڳا.
 ڪا ٻيورا قل قيل،
 قول سڏڻ ٻڌڻا مهنڱا.

نومائين ٿا رواجي ٿيل ٺڪو آهي روپڙي جو به ٿي سڀر ملي
 ٿو پر جڏهن انهيءَ ۾ ڳل وجهجن ٿا ته ان کي ڦايل ڇڏجي ٿو ۽
 پوءِ مهانگو وڪامي ٿو. ساڳي طرح جڏهن انسان ستن جي شرن
 وٺي ٿو ۽ ڪمائي ڪري ٿو تڏهن ان جو قدر ٿئي ٿو. هزارين
 پاڻي، ڪامي ڪروڙي، چور ۽ ٺڳ، جڏهن ستن جي شرن ۾
 آيا تڏهن انهن جو قدر ٿيڻ شروع ٿيو.

سنت هيٺين بڙي ديال،
 آپ سمر هوڪو ڪيندو.
 جيسي ڀرنڱي ڪيٽ،
 سڀا ڪڇ ايسي ديندو.

نومائين ٿا ته ڏسو ستن جي ديا! انهن مونکي پنهنجو روپ
 بنائي ڇڏيو. ڪنهن مهانما ڇهه آهي:
 ”پارس اور سنت مهن پڙو اتر و جان،
 وه لوها ڪنڇن ڪري وه ڪرلي آپ سمان.“

پارس لوه کي سون بنائي ٿو پر پارس ٺٽو بڻائي سگهي.
 ايڪن سنت پارس يعني پنهنجو روپ بنائي ڇڏين ٿا. جهڙي طرح
 گهر پتري ڪنڇين کي پڪڙي ڪٽي ايندي آهي ۽ بيهوش ڪري
 ڇڏيندي آهي، پوءِ انکي پنهنجي توج ۽ خيال سان طاقت ڏيئي ان
 جي چوڌاري ڦيرايون پائي پون پون جو آواز ڪندي آهي، نتيجو
 اهو نڪرندو آهي جو هنکي پنهنجو روپ بنائي ڇڏيندي آهي
 يعني اهو ڪنڇن به گهر پتري ٿي پوندو آهي، ساڳي طرح سنت
 انسان کي نام ڏيئي پنهنجو روپ بنائي ٿا ڇڏين.

سڀي هو رستو ساڻس ئي غرو. وري اعڙون کان جي اچي ٿو ته
 ٻائي ٻڌائو ته ٻيو رستو جيڪو چئو ٿا اهو ڪهڙو آهي؟ نه انهن
 وقت جواب ئي ڪرائي. جڏهن سڀ سندس ۽ مڃايلن لاءِ جي
 ڪمائي ڪري اندر ويا آهن پوءِ اسين ڪيئن متڙن ته (سام
 ڪالراءِ) ڪر ٻيو رستو آهي.

ڪوٽن ڪري اباڻ،

پٽڪ سگري سي آوي.

سنت دواڙي حايم،

نام ڪو گور تب پاوي.

ڪروڙن کڻي اڀاءُ ڪرايو پر بيهڻي اصل گهر وڃڻ لاءِ بنا
 ستن جي ڪونه اڀاءُ ڪارگر نه ٿيندو. جڏهن ستن وقت ويندا
 تڏهن ئي راءِ ملندي:

پلٽو پيو هيءُ ڀران،

پر آءٌ سڀني آءٌ اٿت.

سنت سنڌي نام هيءُ،

نام سنڌي سنت.

پلٽو صاحب هن دوائين لاءِ به ٻڌايو جي دم ٽالين اهڙي
 رستو آهي ٻيو ڪونه ڪرائي.

نام ڪي ري پرتاب سي،

پيسي آن ڪي آن.

دوائين لاءِ نام هي پرتاب سان لسان ”ڪجهه ٻيو“ ٿيو آهي.
 ٻئي شاد دوائين لاءِ:

”هن منهن جو ڪيا هور دا هور.“

جڏهن اسان لاءِ هي وسيلي معي چڙهي ٿو تڏهن ”ڪجهه ٻيو“
 ٿيو آهي معنيٰ هو نه ٿو ٿيو ٿيو.

۽ ٻيا ڪم ڪندي سمون ڪري سگهن ٿيون. دڪاندار دڪان تي ويٺي ويٺي سمون ڪري سگهي ٿو. ڪسان هر هلائي ٿو، سندس من خالي آهي، سمون ڪري سگهيو. جهنگل پاڻي (ضروري حاجت لاءِ) ويندي من خالي هوندو آهي، ان وقت به سمون ڪري سگهجي ٿو. جيڪڏهن اهڙي طرح سمون ڪبو رهيو ته من ڪيئن ڪونه اندر ويندو؟ قصور اسانجو پنهنجو آهي الزام گورو ٿي لڳائيندا آهيون. وڏي اسوسن جي ڳالهه آهي. جيڪو اُٻاءُ گورو بنائي ٿو ته توهين سڀ مهبتون ڇڏي فقط شبد ۽ گورو سان مهبت ڪريو، اهو اسين ڪريون ٿا. پوءِ ملندو ڇا؟ هڪ زال هڪڙو ٻڪر ۽ هڪ باندو گهر ۾ پاليا هئا. هڪ ڏينهن هن گهر ۾ ڏاڍو ٻارام سان سٺو ڪاڌو ٺاهيو ۽ ٻار ۾ ويٺي ڏنڌ وٺڻ. باندو ڇا ڪيو جو هٿن سان پنهنجي نوڙي کولي سڀ کاڌو کاڌائين. پوءِ ٻڪر جي نوڙي کولي ڇڏائين ۽ پاڻ کي واپس ٻڏي ڇڏائين. مائي ڇڏهن واپس آئي ته ڏٺائين ته کاڌو سڀ ختم آهي ۽ ٻڪر جي نوڙي کلي پيئي آهي ۽ گهمي ٿوري پيو. لڳي ٻڪر کي مارڻ! ڪو آدمي اهو ٺامشو ڏسي رهيو هو. تنهن چيس ته هي ٻڪر اي قصور آهي، سڄو قصور هن باندو ٻلي مانس جو آهي. اهڙي طرح هي من پنهنجو قصور ٻئي تي مڙهندو آهي ۽ ڪنهن به طرح سان اندر وڃڻ نه ڏيندو آهي. جڏهن سک، گورو جي حڪم مطابق وڃين ۽ وڪارن جي مهبت ڇڏي، هلندي چلندي، هر وقت پنهنجو خيال اُتر ۾ رکندو ٿو، من قابو ۾ اچي ويندو، مالڪ ملي ويندو پر سک ائين نه ٿو!

ڪيون ڪم هوندي نٿا،

جهر ڌڪي ڪاوت ٿوري.

فرمائين ٿا ته هي من جو چيو مڃي ٿو ۽ گورو جي صلاح ڏانهن ڌيان نٿو ڏئي. من هن کي شيءِ وڪارن ڏانهن گهليو وڃي. جڏهن من جي ڇٽي ۾ اچي چورايون، لڳيون، ويچار ۽ ٻيا ڪرنا

سڄو جڳه پهڪتي ڪري مالڪ کان روح ورتا آهن. پر وڏو
- انسان کي گذريل جنم جي يادگيري نه پوي! مالا جي
مهر کي اڀرن جڳهن تي مهر ڇوڏي آهي پر جڏهن ٻاهر
آهي ته سڀ وسري ويندو آهي. سو اهي وڏي ڪال
ن لاهي آهي، نه ته جڏهن کي هن دنيا مان وڃڻ
ن اهه مشڪل نه لڳي ها. پر هر ماڻھو نروڙ ٿي ڇاهين. جهڪي
مهر وڃڻ سان وڃڻ وڃڻ لا الهن جو پرڏو ڏولي ڇڏان ٿا.
ڪو نه اچي ان جي مرضي! جيڪو من جو چيو مڃي ٿو سو
روءِ جو چيو نه مڃندو، پر ڪورو هن کي ڇا ٿئي؟
من مت چيوڙي ناهين،
گورو ڪو دوش لڳاوهين.

من جي مقصد، من جو ٻار نه هي ٻڌي ٿو پر ڇو ٿو نه
مور کي واپس سال نام ورتي ٿيا آهن، اندر چٽڪ نه نه ٿئي
آهي. چٽڪ نه نه ٿئي پر ڪهڙن اچي؟ مور کي ان سر جڏهن
ڳڻي ڇڏي انهن ٿيون. اهڙن کان جڏهن ٻڌجي ٿو ته اچن ٿي
ڪهڙو وقت ٿا وهر نه ڇوڏن ٿا ان ڪلاڪ! ڪي ڏون ٿا مڏو
ڪلاڪ! پر مڏو ڇا؟ ڪلاڪ به نه من ٿي ٿو نڪي. مرمائن
ٿا نه اٿس آهي! ڳڻي؟ ستي پهچي، الزام ڪورو ٿي!
ڪوڙ ڇا ٿيڻي؟ اٿس ان ڪلاڪ، پر ڪلاڪ، اهڙي طرح
ڌاري ڌاري اچن ڇو وقت وڌائي، هن اڏائي ڪلاڪن ٿا ٿين
پڇاڻي ٿي.

گورو ڪهڙن اڀاء،
اس به من ٿاڏي نهي.

سڄو ڏون ٿا. ٿون شهد سان ٻار ڪر. اندي وهددي،
ڇاڻدي، ڇاڻدي ٻنهي سرن ڪر. پهچي ڪم جو ڪو
مان نه ڪر. هنن سرن سان ڪم ڪر، من ماني ٿو رهي، ان
ن نام ڪر. والڻ وڏي پڇاڻدي، جهڙو ٻاري اڳاڻدي

اندر ڀرندو کولايو. توهان جي اندر ڪل مالڪ وٺڻو آهي، ٻاهر وڃڻ جي ضرورت نٿي ناهي. سڄي جهان ۾ جيڪڏهن ڪا اُٺ ۾ اُٺ چڙهي آهي ته انسان جي چوڻ آهي. قرآن مجيد اندر لکيل آهي ته جڏهن خدا انسان جو بست تيار ڪيو ته سڀ کان پهرين فرشتن هن کي سجدو ڪيو. اهو ئي ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا: ”اس ڏيئي ڪو سمرانه ڏيو،“

سو ڏيئي پڇ هرڪي سڀو.

هي انسان پاڻ ايترو اُٺ ٿي نٿي ڇڏي شيوا ڪري ٿو. نامداو جي فرمائين ٿا:

”پيرو پوت سيتلا ڌاري،“

ڪر باهن اوچار اڏاوي.

سيو سيو ڪر ٿي جوئر ڏاوي،

ٻرو چڙهي، ڊورو ڊمڪاوي.

مها ماڻي ڪي پوڄا ڪري،

نر سي نار هوئي اوڙي.

پيرو پوئن جو بادشاه آهي. جيڪو آدمي انهيءَ جي پوڄا ڪندو، هو ان کي ڇا بنائيندو؟ ”پوتلا“، ”سيتلا“ جنهن کي ماڻا کوليندا آهيو. انهيءَ جو واهن (سواري) کڻو آهي. جيڪو انهيءَ جي پوڄا ڪندو تنهن کي کڻو بنائيندي. کڻو بهجي، پيرو خاڪ اڏائيندو. شروعات ڇا آهي؟ ”بلد (بيل) يا ڊورو“ جيڪو انهيءَ جي پوڄا ڪندو، هو ان کي ڇا بنائيندو ”بلد“. مها ماڻي يعني شڪتيءَ جي جيڪو پوڄا ڪندو اهو مرد مان استريءَ جي چوڻ وٺندو، يعني جنهن سان پيار ڪندا، اهو توهان کي پاڻ جهڙو بڻائيندو. جي نام سان پيار ڪندا ته توهان کي هن دنيا ۾ واپس آڻڻ واري ڪابه طاقت ڪانهي. فرمائين ٿا ته اها دولت (نام) توهان جي اندر آهي. گوروءَ کان ڪنجي وٺي ڀرندو کڻي اندر چڙهو. ساڳي ڳالهه گورو انگد صاحب جن فرمائين ٿا:

آهي. جڏهن بهاس جي ڳالهائي انگيائيندو تڏهن پتر ڀرندو نه
 ٿورو ڪهڙي مدد ٿو هڪري! ارمالين ٿا نه نه ٿور پڇاڻو، نه
 ڪم ڪار پڇاڻو. نٺ پڇيڻي آيا ڪي شهد سان جوڙ ٿو آهي، ٻيو
 ڪجهه نه ڪراو. جيئن جيئن آيا ڪي شهد سان جوڙ ايندا پيردو
 کلي ڀرندو.

شهد بنا ڪوئي ناهين،

جو ڪاڍي اس ڦلند سي.

ڪل عالم واسطي مڪتيءَ جي راءِ هڪ ئي آهي. هر ڪنهن
 مذهب جي ڪتاب جي بنياد ۾ هڪ ئي اصول موجود آهي.
 ڪهڙو؟ شهد سان آيا ڪي جوڙ ٿو يا ملائو. ويد الهي شهد ڪي
 ناس ڪولن ٿا؟ رشي مٺي آڪاش ٻاڻي. مسلمان شير ان ڪي
 ڪلمو يا اَلڪ آسماني چون ٿا. ٿورو ٿاڪ صاحب جن ان ڪي
 ٿورو ٻاڻي، ڪيرنن يا سچ ڪولن ٿا. حضرت عيسيٰ (Christ)
 ان ڪي ورد (Word) چون ٿا. سڀ ارمالين ٿا ٿون ڪجهه نه نه
 پڇڻ، نٺ پڇيڻي آيا ڪي شهد سان جوڙ. جهڪڏهن سڀني هن
 اصول ڪي قبول ڪن نه ڪونه جهڪڙو ٻڌا ئي نه ٿئي. هن اصول
 ئي هاڻا سان سڄي دنيا ۾ شاعري قائم رهي سگهي. پر من انسان
 ڪي اندر وڃڻ ئي ٿو ڏئي. شهد لکڻ، ٻُڌڻ ۽ چوڻ ۾ لٽاڻي
 اهو Unwritten law & unspoken language آهي. سڀ ڪتاب
 ان جي هٿا ڪن ٿا. پر هو ڪتابن ۾ ڪراڻي، ارهڻ جي اندر
 آهي. جڏهن نرعين اندر ويندا تڏهن ملندو. چوراڻيءَ جي
 چڪر جي چيل ماني مان لڪري، مالڪ جي گهر ڀڄڻ جو اکر
 ڪو ڏانهن آهي نه شهد.

تائي شهد ڪواڙ،

ڪولو گور ڪنجي ڍڪڙ.

ارمالين ٿا نه شهد جي دولت ارهڻ جي اندر آهي. ٿورو
 کان ڪنجي يعني سڄي گهر وڃڻ جي راءِ وٺي ۽ سڀ هڪري

فرمائين ٿا ته جنهن من سان تـو دوستي رکي آهي اهو ئي
 تنهنجو دشمن آهي. ان سان تـو رات ڏينهن پيار لڳايو آهي. جيڪو
 دشمن سان پيار ڪري، ان جو بچاءُ ڪيئن ٿئي؟ من تـو کي خوب
 چار ۾ ڦاسايو آهي. ڪهڙي چار؟ چورايون، ٺڳيون، زنا ڪاري،
 وشي وڪار ۽ اندرمان جا سواد. من الهن سان تنهنجي مٽي پليٽ
 ڪئي آهي.

ياڻي ڪر وشواس.

گوربن اور نه دوسرا.

ڏس پيارا! هن دنيا ۾ ڪير به تنهنجو سچو مٿر ناهي. نه ماءُ،
 نه پيءُ، نه ڀيڻ، نه ڀاءُ نه ڪو ٻيو. جڏهن موت اچي ٿو تڏهن
 ڪير ساڻ ڪونه ٿو هلي. دنيا ۾ اگر ڪير اسانجو همدرد دوست
 آهي ته گورو آهي. اهو هتي به ساڻ آهي ۽ جڏهن موت اچي
 ٿو تڏهن به اڳيان اچي پرگهت ٿئي ٿو. فرمائين ٿا ته تون ڪروڙن
 جنمن کان هن دنيا ۾ قيد پئي رهيو آهين ۽ بيشمار جنم قيد ۾
 رهندين. اهو مالڪ تنهنجي اندر آهي پر جيستائين گورو راه
 نٿو ڏئي، ڪير به اندر نٿو وڃي سگهي. تنهنڪري تون فقط
 گورو سان پيار وڪ. هنجي هدايت موجب ڪمائي ڪري
 اندر پردو ڪڍ ۽ مالڪ کي پرگهت ڪر.

گورو ڪا گهات نهان.

سرت بانٽ نهچ شبد ۾.

گورو جو روپ فقط منش روپ ناهي بلڪ شبد روپ به
 آهي. ڇاڪاڻ ته اسين منش آهيون، اسان کي اُپدش ڏيڻ واسطي
 هن ٻڌ منش روپ ڌار ڏنو آهي. هي منش روپ نه ڪهڙو
 آهي! سڀيئي هتي اچي پائين ٿا ۽ لاهين ٿا. هن دنيا ۾ ستگورو
 جو روپ استول آهي، سهس دل ڪنول ۾ سوکير آهي ۽ برهم
 ۾ ڪارڻ آهي. جڏهن ٻار برهم ۾ ويندا ته گورو جو روپ شبد

فرمائين ٿا ته جنهن من سان ٿو دوستي رکي آهي اهڙي
 تنهنجو دشمن آهي. ان سان تو رات ڏينهن پيار لڳايو آهي. جيڪو
 دشمن سان پيار ڪري، ان جو بچاءُ ڪيئن ٿئي؟ من توکي خوب
 چار ۾ ڦاسايو آهي. ڪهڙي چار؟ چورون، ٺڳيون، زانامڪاري،
 وشي وڪار ۽ اندرهن جا سرد. من الهن سان تنهنجي مٿي پليٽ
 ڪئي آهي.

ياڻي ڪر وشواس.

گوربن اور نه دوسرا.

ڏس پيارا! هن دنيا ۾ ڪير به تنهنجو سچو مٿر ناهي. نه ماءُ،
 نه پيءُ، نه پيٽ، نه ڀاءُ نه ڪو ٻيو. جڏهن موت اچي ٿو تڏهن
 ڪير ساڻ ڪول ٿو هلي. دنيا ۾ اگر ڪير اسانجو همدرد دوست
 آهي ته گورو آهي. اهو هتي به ساڻ آهي ۽ جڏهن موت اچي
 ٿو تڏهن به اڳيان اچي پرگهت ٿئي ٿو. فرمائين ٿا ته ٽن ڪروڙن
 جنهن کان هن دنيا ۾ قيد پئي رهيو آهين ۽ بيشمار جدم قيد ۾
 رهندڙن. اهو مالڪ تنهنجي اندر آهي پر جيستائين گورو راه
 نٿو ڏئي، ڪير به اندر نٿو وڃي سگهي. تنهنڪري ٽون فقط
 گورو سان پيار رک. هنجي هدايت موجب ڪمائي ڪري
 اندر پردو ڪڍ ۽ مالڪ کي پرگهت ڪر.

گورو ڪا گهوات نهان.

سرت بانٽ نهچ شبد ۾.

گورو جو روپ فقط منش روپ ناهي بلڪ شبد روپ به
 آهي. ڇاڪاڻ ته اسين منش آهيون، اسان کي اُپدش ڏيڻ واسطي
 هن پٽ منش روپ ڌار ڪيو آهي. هي منش روپ نه ڪهڙو
 آهي! سڀئي هتي اچي پائين ٿا ۽ لاهين ٿا. هن دنيا ۾ ستگورو
 جو روپ استول آهي، سهس دل ڪنول ۾ سوکير آهي ۽ برهم
 ۾ ڪارڻ آهي. جڏهن پار برهم ۾ ويندا ته گورو جو روپ شبد

پير سڳه، پڳيل سڳه، راجهوت راجاڻون سندس شش هئا. ووداس
جي چمار هئا، راجا پيپو ۽ وڏا وڏا ڪٿري سندس شش هئا. نام
جهڙا هڪ هنر آهي! تنهنڪري جنهن به قوم يا مذهب جو مهاڻا
ملي وڃي جو روحاني مندڻن تي ويندو هجي، الهيءَ کي ڌارڻ
۾ دير نه ڪرڻ گهرجي. پورو ڪورو نه ڪنهن کان پيسو ڪوڙي
ولندو آهي، نه گهر بار ڇڏائيندو آهي ۽ نه مذهب يا قوم
ڇڏائيندو آهي.

سؤچ نهاريو پيو،

جو ڪرهين سو سڀ ڀلا.

جڏهن ڪورو ملندو، هو ڇا چوندو؟ ”نام واري نئون دوان
کي خالي ڪري، اکين کان مٿي ڇڙهو ۽ اندر ڪنڊن پرهمندن کي
ڏسو.“ اها ڪمائي ڪرايو. باقي جيڪي دڪان يا سڪ گوهان
جي برابر موجب اچن انهن کي پيار سان پوڙيو. مالڪ گوهان کي
ڏکي رکي، آميري ڏئي يا دودو ڀيڪ منگائي، ڪندوستي ڏئي يا
بيماري، عزت ڏئي يا بدنامي، اسان کي هر حالت ۾ بخش رهڻ
کڻي ۽ شڪر ڪرڻ کڻي.

تيري ٻيٽ ملين،

من چنڊل گهاتا گهي.

نرمالين لا نه اي پيارا! نام تنهنجي اندر آهي. ڪورو اندر
وڃڻ جي راهه ٻڌائي ٿو تنهن کانسواءِ هو ائين ڪونه ٿو چوي ته
تون اندر اڪيلو وڃ باڪ هو تون سان گڏ هلي ٿو. پوءِ به تون اندر
نٿو وڃين، وڏو افسوس آهي! ان مان معلوم ٿئي ٿو ته تون من
سان دوستي رکي آهي؟ من جو ئي چيو مڃين ٿو. پوءِ ٿو رکي
ڇڏائي ڪير؟

تون نئين جانين پيٽ،

ڀرم جال مين قلنس رهيا.

من هي بڙا موه رهاڪر پيار، چوڻي ڪيسي جاز سي.

سنت فرمائن ٿا ته اي پرش! تون دنيا ۾ اچي پاڻيهي چار
وڃائي ان ۾ ڦاسي ويو آهين. جڏهن هن دنيا جي ڪا به چيز ساڻ
نٿي هلي ته پيار ڪنهن سان ڪجي؟ ڪنهن شيءِ جو نالو وٺو
جيڪا ساڻ هلندي هجي؟ ڪا به نه. جڏهن شرار ٿي ساڻ نٿو هلي
ته شرار جي سامان جو ڪهڙو سوال آهي! سڀ هي شرار ڇڏي
هليا ويا، اسين به خالي ڪري وينداسين. جڏهن موت وقت
جمدوت اچن ٿا ته هو چون ٿا ته خالي ڪر! تون ستنام جي
سمندر جو قطرو آهين پر تون انهي واهگروءَ جو پيار، انهيءَ مالڪ
جي دوستي ڇڏي من سان دوستي رکي آهي. تنهنجو روح من
جي تابع آهي. تون چيئن آهين باقي جيڪو سامان آهي سو جڙ
آهي، مٽيا آهي. اهو رهڻ وارو ناهي. اهو ڪيترا دفعا ٺهي تون
ڪيترا دفعا ٻيهڻو. ويچار ڪري ڏس! من به جڙ آهي اندرون
به جڙ آهن شرار به جڙ آهي. تون چيئن هوندي به جڙ سان محبت
رکي ويندو آهين! ڪيتري نه بيوقوفي آهي.

اسان به واهگروءَ جي وچ ۾ اُگر ڪو ٻڌو آهي ته من. جيڪڏهن
من کي ماري ڇڏجي، ڪڙو ڪري ڇڏجي ته واهگروءَ ماري وڃي.
من روح کان ئي طاقت وٺي ڪيس ٿي تباهه ڪري رهيو آهي.
توهان وٽن ئي امريبل چڙهيل ڏنڻي هوندي انهيءَ جي پاڙ نه
ٿيندي آهي. اها وٽ مان طاقت ڪڍندي آهي، وٽ تي ڦهلجي
وٽ کي ئي تباهه ڪندي آهي. تون پاڻ ئي من کي پنهنجو مالڪ
ڪيو آهي، پوءِ توکي ٻڃائي ڪير؟ هن دنيا کي نه ڪير پنهنجي
ڪري سگهيو آهي نه ڪري سگهندو. سنت چون ٿا ته تون بيشڪ
ان ۾ ره پر ڇاڪاڻ ته اها ساف نه ڏيندي تنهن ڪري انهيءَ
جي دوستي ڇڏي ستگروءَ سان دوستي رک. جڏهن تون
هن جي ستسنگ ۾ ويندين تڏهن هو اهو اُپدش ڏيندو ته پنهنجي

من هي بڙا موه رهاکر پيار، چوئي کيسي جاز سي.

سنت فرمائين ٿا ته اي پرش! تون دنيا ۾ اچي پاڻيهي چار
وڃائي ان ۾ ڦاسي ويو آهين. جڏهن هن دنيا جي ڪا به چيز ساڻ
نٿي هلي ته پيار ڪنهن سان ڪجي؟ ڪنهن شيءِ جو نالو وٺو
جيڪا ساڻ هلندي هجي؟ ڪا به نه. جڏهن شرار ٿي ساڻ نٿو هلي
ته شرار جي سامان جو ڪهڙو سوال آهي! سڀ هي شرار ڇڏي
هليا ويا، اسين به خالي ڪري وينداسين. جڏهن موت وقت
جمدوت اچن ٿا ته هو چون ٿا ته خالي ڪر! تون ستنام جي
سمندر جو قطرو آهين پر تون انهي واهگوروءَ جو پيار، انهيءَ مالڪ
جي دوستي ڇڏي من سان دوستي رکي آهي. پنهنجو روح من
جي تابع آهي. تون چيئن آهين باقي جيڪو سامان آهي سو جڙ
آهي، مٽيا آهي. اهو رهڻ وارو ناهي. اهو ڪيترا دفعا ٺهي تون
ڪيترا دفعا ٻيهڻو. واپار ڪري ڏس! من به جڙ آهي اندرون
به جڙ آهن شرار به جڙ آهي. تون چيئن هوندي به جڙ سان محبت
رکي ويندو آهين! ڪيتري نه بيوقوف ٿي آهي.

اسان به واهگوروءَ جي وچ ۾ اُڪر ڪو ٻڌو آهي ته من جيڪڏهن
من کي ماري ڇڏجي، کڙو ڪري ڇڏجي ته واهگورو ملي وڃي.
من روح کان ٿي طاقت وٺي کيس ٿي تباهه ڪري رهيو آهي.
توهان وٽن ئي امرييل چڙهيل ڏٺي هوندي انهيءَ جي پاڙ نه
ٿيندي آهي. اها وٽ مان طاقت ڪڍندي آهي، وٽ تي ڦهلجي
وٽ کي ٿي تباهه ڪندي آهي. تون پاڻ ٿي من کي پنهنجو مالڪ
ڪيو آهي، پوءِ توکي ٻڃائي ڪير؟ هن دنيا کي نه ڪير پنهنجي
ڪري سگهيو آهي نه ڪري سگهندو. سنت چون ٿا ته تون بيشڪ
ان ۾ ره پر ڇاڪاڻ ته اها ساڻ نه ڏيندي تنهن ڪري انهيءَ
جي دوستي ڇڏي ستگوروءَ سان دوستي رک. جڏهن تون
هن جي دستنگ ۾ ويندين ٿڏهن هو اهو آپڊش ڏيندو ته پنهنجي

نروان جو لاهي. نروان پنهنجي گهر هار جتي سدا سک آهي. هتي ڪير ا، سڳي لاهي ڪنهن کي مرض جو دڪ آهي، ڪنهن کي بيماريءَ دڪي ڪير آهي، ڪنهن کي مذهبي دڪي ڪير آهي، ڪنهن کي بدناميءَ جو دڪ آهي. ڪنهن کي غراڻيءَ جو دڪ آهي نه ڪنهن کي پست مان دڪ آهي، ڪنهن کي ڪهڙو، ڪنهن کي ڪهڙو دڪ لڳو ئي پيو آهي. ان جو اهو مطلب ڪونهي ته گهر ٻار ڇڏي ڏيڻو آهي، پاڪ ڀارتن اچن ۾ رهندي ڪم ڪاڇ ڪندي، اندر ٻڌو ڪوڙو آهي ۽ مالڪ کي ملڻو آهي. منس جنم ٻائي هن جو ڌرم آهي نه ڪنهن اهڙي سبب مهالما وٽ وڃي جيڪو خود روحاني ميدان تي ويندو هجي. جڏهن اهڙي سبب وٽ ويندو ته اهو چوندس، ”اڀ ڀاءُ پنهنجي اندر نام آهي. ٻيڙ سان پنهنجي روح کي ان سان جوڙ يا ملا.“

نهن کانسواءِ سبب ڪنهن کان به ڪجهه به نه وٺندا آهن انهن کي ڪم آهي..... ڪهڙو؟ ڪيتي ڪراو، دڪانداري ڪراو، نوڪري ڪراو يا ڪو به ٻيو ڪم ڪراو. جيڪڏهن اسان کي اهڙو مشق جو نوڪر ملي وڃي ۽ اسين هن مان فائدو نه وٺون ته ڪيترو نه اندوس آهي! هو فرمائين ٿا، ”ڏس ٻيڙا! پست ڏيئون، ماءُ پيءُ، پيٽ پاءُ ماما پٽيون، ناليون ڏوهتا، سڀ رشتيدار لڳ آهن! هنن پنهنجي مطلب واسطي نروان پيار لڳاڻو آهي جڏهن موت اچيڻو ٿيڻ ڪير به ساڻ نه ٿو هلي. جنهن شراب ۾ ٽون وينو آهين اهو به ساڻ ٿو هلي. جيڪڏهن ساڻ هلڻ وارو ڪير آهي نه ستگرو! جيڪو هتي به ساڻ آهي ۽ اتي به. پر پنهنجا رشتيدار، ساڻ هلڻ نه پري رهيو پر پنهنجو رستو روڪي پيا آهن. نهن ڪري ٽون انهن سڀني مان پيار ۽ مهر ڪڍي، گروءَ کان اڀڻس وٺي، پنهنجي اندر روح.“

ڪيون نهن ڪرت بچار،

جڳ مٿيا به هڻي سوي.

جيڪي به سنت ٿي ويا آهن انهن جي باڻي پڙهي ڏسو.
 ٽلسي داس جن به فرمائين ٿا، ”جڏهن سنت پنڌ ڪن ٿا تڏهن
 جيڪو ڪهڙو سندن پير هيٺان اچي هري ٿو، ان کي به منس
 جنم مليٿو. اهڙي طرح جيڪو به چيو چنت ساڻن اڪو ڪاٺي مري
 ٿو انهيءَ کي منس جنم ملي ٿو. جي ڪنهن ڳانءِ يا مينهن جو ڪو
 پيٽائون ته ان کي به منس جنم ملي ٿو. ڪنهن وڻ جو ڦل کاڌائون
 ته ان کي به منس جنم ملي ٿو. جيڪڏهن ڪيتييءَ جي سمڙي کاڌائون
 ته ان کي به منس جنم ملي ٿو. جنهن جانور تي سواري ڪيائون
 ان کي به منس جنم مليٿو.“ ڪيڏي وڏي دٻا آهي! هونءِ نه سڀني
 جوڻين ۾ اڀڄ جوڙ دڙخت جي آهي. جڏهن چيو دڙخت جي
 جوڙ جي سزا پوڳي ڇڻن ٿا تڏهن ڪيڙن جي جوڙ ۾ وڃن ٿا.
 جڏهن ڪيڙن جي جوڙ سزا پوڳي پوري ڪن ٿا تڏهن پڪين
 جي جوڙ ۾ اچن ٿا تنهن کانپوءِ پشن جي جوڙ ۾. اهڙي طرح
 جڏهن انيڪ جنم پشن جا پوڳي پورا ٿا ڪن تڏهن منس جي جنم
 جو وارو اچي ٿو.

جيئن مون اڳ عرض ڪيو آهي ته سنت نه فقط انسانن کي
 فائدو پهچائين ٿا پر سڀني جوڻين کي فائدو پهچائين ٿا. جن جون
 آتمائون اندر ويدون آهن اهي ٿورو گهڻو سنتن جي گتيءَ کي
 ڄاڻن ٿا. باقي جيڪي اندر نه ويا آهن، اهي نه سنتن کي منس
 به نٿا سمجهن. جي منس سمجهن ها ته منصور کي سؤريءَ تي
 چاڙهين ها؟ گورو نانڪ صاحب جن کان چڪي پينهاڻن ها؟
 گورو تيغ بهادر جن جو سر ويدن ها؟ تنهن هوندي به سنت ڪجهه
 نٿا چون. هنن کي خبر آهي ته دنيا جا چيو پليل آهن. جهڙي
 طرح ڪنهن ڊپٽي ڪمشنر کي جي ننڍا ننڍا ٻار ڳارائون ڏان ته
 هو سزا ڪونه ڏيندن ڇاڪاڻ ته هو سمجهي ٿو ته ٻار نادان آهن.
 سنت ڪهڙو اُپديش ڏين ٿا؟ هو فرمائين ٿا ته هي ديس توهان
 جو ديس ڪونهي، هي ڪال؟ مال؟ جو ديس آهي. هي گهر

سنڌينگ جا وچن - (۱۳)

گورو ۽ نام پڙهتي

(سار وچن - عهد ۱۶، وچن ۱۹)

گور ڪيون نه سمهار،

تيرا نر تن بيتا ڀرم ۾،

دارا ست سرورار.

نگيڏن سنگ ڪيون ڪووڙي.

سند دنيا ۾ قومون بڻائڻ واسطي نه ايندا آهن نڪي مذهب
بڻائڻ واسطي ايندا آهن بلڪ جيون کي هن ديس مان ڪڍڻ ايندا
آهن. قومون ۽ مذهب نه اڳيئي لهما پيا آهن. چوراسي لک
جوتن جي جيل مان جيڪڏهن ڪو لڪرڻ جو رستو آهي ته منس
جنم. جيڪڏهن مڪتي ملڻي آهي ته الهوي جنم ۾. سڄي دنيا
مالڪ کي وساري ويئي آهي. ڪنهن کي نه پنهنجي ديس جي
ڪور ناهي. سند اسانجي واسطي مل ۽ موٽر جي داه ڌاري اچن
ٿا، لندا ۽ ڇڏي سهن ٿا، ڪيترن ئي نين نون جا ڪفت ٻاڻ
ٿي هموار ڪن ٿا، انهيءَ لاءِ ته اسين پنهنجي ديس واپس پوئڙن.
اسانجو ديس سچ ڪنڊ آهي جتي نه موت آهي، نه دڪ، نه
تڪليف. تنهن ڪانسواءِ سند جڏهن اچن ٿا تڏهن نه دٻڻ (سانن کي
هن دنيا جي جيل مان ڪڍڻ لاءِ پڙهڻ، پڪڻ، پوئڻ، درختن
وغيره کي به آزاد ڪن ٿا. گورو گرنت صاحب جي پاڻي
چري ٿي:

”پسو پربت مڱد ڪر تاري، ٻاهن پار اُٿاري.“

(راڳ ٻلاول مٽالا - ۵)

ٻڌائيندو آهي پر اُتي ٻولي ئي ڪانهي. ڪهائيءَ سان اها چيڙ
ملي ٿي، هفت نه.

راڌا سواهي راز چڙهي ڪو،

پر گهٽ ڪر سوسائٽي.

فرمانين ٿا ته جهڪو مالڪ جو پيٽ آهي انهيءَ جو ذرو اشارو
ڏنو آهي. جيڪي ڪوچي آهن، سي اندر وڃي ڏسن. اشارو
ڪافي آهي زياده چوڻ جي ضرورت ناهي.

۾ پڄندي آهي لڏهن لاهي سڀ ٻڌا مائٽس لاهي ويندا آهن
 ٻوڙ هڪي پڄندي اصلي اوستا جو ٻڌو ٻڌو آهي ۽ چوڻدي
 آهي نه مان آما آهيان. ان کان اڳ ٻڌو لکي لکي سگهي. جهڙي
 طرح ڪنهن لکڻي يا پتيءَ تي ڏهه ويهه ڪهڙي جا ٿو وڙهيو ته
 ان جي روشني ٻه ڪڇي ويندي. ان کي جهڻ ڪمري ۾ رکو ته
 اڌارو ئي اڌارو رهندو. جيتوڻيڪ ان ۾ اڌو روشني آهي پر
 ڪهڙي جي ٿيڻ ڪري ٻه ڪڇي ويندي آهي. اهڙي طرح انسان
 کي به پڄندي هڻي ۽ ڇو ٻڌو لاهي ته هر ڪهڙي ڇوڙ آهي! هتي
 هيءَ سورج طرف لاهري ٿو سگهي پر اڌو هجڻ ٻڌندڙ ٻڌڪاش
 ٻارهن سورجن جي برابر آهي. هيءَ اشرف المخلوقات آهي. انسان
 ڪا معمولي ڇيڙ لاهي. مٿس جهڪي ٻڌا آهن انهن جي ڪري
 هن کي پڄندي ڏيکڻ جي خبر ڪانهي!

سمجھو بوجھو گونگي گڙ ڪائي.

درواڻن ٿا نه گولڪي آدميءَ کي مٿي ڪاڙهي، ان جي لڏ
 پڄندي نه هو ان لڏ جو ڪهڙو بيان ڪندو؟ اهڙي طرح اڌو
 جهڻ نظارو ڏا آهن، اهو ڇا ٻڌائي سگهندو؟ ڇاڪاڻ ته انهن جو
 ٺهڻو ٻاهرين دنيا ۾ آهي ڪونه.

ساڳي ڏاڏو پيڪا صاحب چون ٿا:

”پيڪا باپ اڪم ڪي ڪنهن سون ۾ لاهين،

جو جالي سو ڪهي نه، ڪهي سو جالي لاهين.“

جن لڏ نه ورتي آهي، ڍولو آهي ٿا وجهن.

اڪت اڪه ڪي بات نرالي،

ڪيونڪر ڪهون بنائي.

هاڻي درواڻن ٿا نه هيءَ ڏاڏو. اڪت آهي، ٻڌائي ٿي سگھي.
 ٻان آهي. اتي ٻولي ئي ڪانهي نه بيان ۾ ڇا اچي. ٻاهرين
 دنيا ۾ انسان ٻئي کي پڄندي دل جو خيال پڄندي ٻوليءَ ۾

۴ پرمين جو آهي . دنيا ۽ مايا جي مردن جو ڪونهي . ساري
جهان لاءِ هڪ ئي آهي ۽ سڀ کان اوچو آهي . هر ڪنهن جي
اندر مالڪ مڪمل سامان رکيو آهي ، چاهي ڪهڙي به قسم ،
مذهب يا ديس جو هجي . مهاڏا پيڪا صاحب فرمائين ٿا :
”پيڪا پوکا ڪوئي نهن سڀ ڪي ڪهڙي لعل ،
گرهه ڪول ڄانت نهن ٿا ئي ڪنگال .“
گورو نازڪ صاحب جن فرمائين ٿا :
”سڀ گهٽ ميرا سائين ، سڄي سڀج نه ڪوءِ ،
بلهاري واڳهٽ ڪي ، ڇا گهٽ پر گهٽ هوءِ .“
جهن منس جنم پائي اندر جو دروازو کوليو ، وڏائي انهيءَ
جي آهي .

يه ليلا ڪڇ عجب پيڇ ڪي ،
اُلت پلت ڪوئي گورمڪ پائي .

اسين مذهبن جي پٺيان پئي هڪ ٻئي ۾ لڙي مري رهيا
آهيون . اسانجي روح جو رخ اندر جي خزانن ڏانهن ڪونهي .
جڏهن پاڳن سان ڪو گورو ملي وڃي ۽ سک اڀياس ڪري مٿي
چڙهي ته هن کي اندر جي ڪيفيت معلوم ٿئي . هي فقير
جو مضمون آهي ، سولي ڳالهه ناهي . جيستائين پنهنجو چاهه
هن دنيا مان هٽائي ، مالڪ ۾ نٿو لڳائجي تيستائين اهو مالڪ نٿو
ملي .

ڪها لڳ ٻرون پيٽ اڳاڏا ،

جو ڪوئي لاري سن سماڏا .

هاڻي فرمائين ٿا ته انهيءَ ديس جي ڪيتري مهما ڪجي !
جيڪڏهن ڪنهن کي اتي جي ڪيفيت معلوم ڪرڻي هجي ته هو ٻار
برهم جي ديش ۾ چڙهي وڃي . اسانجي روح تي استول ، سوکير
۽ ڪارڻ ، اهي ئي شرار ، پيڇ ٿت ، پنجهه پرڪيئون ، ٽي گڻ ، من
۽ ٻڌي ، (اهي) ٻرندا چڙهيل آهن . پر جڏهن هيءَ آتما ٻار برهم

مهائما لڙڪڻي ۽ مسلمان فقير مٿس ڪوئين ٿا. اهڙي طرح اڃا به اڳتي وڌندي رهي ٿي. ڇاڪاڻ ته هاڻي روح آزاد آهي ۽ جيئن قطرو سمنڊ جو عاشق آهي تيئن روح به پنهنجي اصل گهر (سچ ڪنڊ) جو عاشق آهي. اتي هن کي پهچڻو آهي ۽ ضرور پهچڻو آهي.

ڪاٺي سن پار ميدانن،

مها سن ناڪا پر مانا.

هاڻي آتما، سن يعني لاهوت اسٽان ٿي پهچي وئي پر جنهن قلع (سچ ڪنڊ) جي هوءَ عاشق آهي، سن انهي قلع جي ڪاهي آهي. اڳيان برهم جي چوٽي مهاسن جنهن جو ناڪو پار برهم آهي سو اچيٿو. مسلمان فقير ان کي مقام هو چون ٿا، اسين مهاسن چئون ٿا. لفظن جو فرق آهي. هنن جا لفظ عربي آهن، اسانجا سنسڪرت، راه، هڪ آهي ۽ منزل به هڪ ئي آهي.

پنور گقا ڪا ڦاٽڪ ٿورا،

شيش محل سنگور دڪلائي.

اڳتي پنور غفا يعني سوهنگ يعني اناهو جو ديس اچيٿو. انهي کان اڳتي ڪل مالڪ جو صدر گاه آهي، تخت آهي، ديس آهي. پنور غفا ان جو ڦاٽڪ آهي. روح انهيءَ سمنڊ (ڪل مالڪ) جو قطرو آهي. جيستائين اسانجو روح اتي نٿو پهچي، سچي مڪني نٿي ملي. جنم مرن کان چوڪارو نٿو ٿئي. انهي اسٽان کي سچ ڪنڊ يعني مقام حق چئجي ٿو. انهيءَ جو مالڪ جنهن کي اسين ست نام يا ست پُوش چئون ٿا اهو اسانجو سنگور آهي. اٿان ئي سمنڊ هتي ايندا آهن ۽ ڪروڙين جيون کي ساڻ وٺي ويندا آهن ۽ اٽل ۽ اٽلي سمائجي ويندا آهن.

اد پت ليلا عجب وهان ڪي،

ڪرن ڪرن سورج درساڻي.

هاڻي حضور سوامي جي مهاراج فرمائين ٿا ته انهي ديس ۽ ان

ٻوالهو سي اور ڪٽي جن ڪو نيڪ نه ڏن پٽيائي.

هاڻي فرمائين ٿا ته جن جي اندر حرص ۽ حرص آهي، لالچ آهي ۽ هردو ميل سان پورو پيو آهي انهن لاءِ دروازو ڪڍا ڇڏ نه ڪندو. اهو مالڪ اهڙن کي اندر گهڙڻ لڳو ڏٺي. هنن جي انتهڪرڻ ۾ دنيا جون خواهشون هونديون آهن جڏهن اهي اندر گهڙندا آهن تڏهن سندس خواهشون کين ٻاهر ڪڍي آڻينديون آهن. جيستائين شيد لاءِ پورو پيار نه هوندو، هو قبول نه ڪندو. اتي سڄو قانون آهي، سڄو انصاف آهي ۽ سڄو نظام آهي.

پهر ڏن هي ڌراوڪ اڌر ڪي، ڪوئي پڪڙي سنت سپاهي.

فرمائين ٿا ته اها طاقت (شيد) ڪل عالم جي اندر آهي. چاهي هندو، چاهي مسلمان، سکر، عيسائي، يهودي يا ٻيو قومون، سڀ جي اندر آهي. ليڪن انهي حالت هوندي ته ڪو وڏو سرور ميانا انهي ڏن کي پڪڙي ٿو. من ۽ اندرون سان لڙائي ڪري، تن من قربان ڪري اتي پهچي ٿو. شيد ڏن هر ڪنهن اندر آهي پر ان کي پهچڻ لاءِ ڪافي مهنت، سڄي شوق ۽ پرامن جي ضرورت آهي. جن عڪ واري ان کي پڪڙڻ انهن جي ڪهڙي اوستا هوندي آهي سو اڳيان فرمائين ٿا:

من ڪو مار ڪرين اسواري، گنگن ڪوٽ وهه لپٽن گهراڻي.

جڏهن ميانمارن ڏن جي لطف وٺندا آهن تڏهن من کي قيد ڪري، من تي سوار ڪندا آهن. آتما جيڪا مالڪ جي انش اعليٰ اها جڏهن من کان آزاد ٿيڻي ته سندس رخ مٿي روحاني منزلن ڏانهن ٿئي ٿو. سڀ کان پهرين سندس دل ڪنول يعني *سبحان الله* پڙهي ٿي، پوءِ اوهه جي داس ۾، جنهن کي هندو

فرمائين ٿا ته هي پيار، پيار ۽ عشق جو مضمون آهي. حرص
۽ حوس جو مضمون ناهي. وڏا ۽ ٻڏي ۽ جو مضمون ناهي، چترائيءَ
جو مضمون ناهي بلڪه قربانيءَ جو مضمون آهي. جيڪو سڄي پيار
۽ سڄي شوق سان (ڪمائي ڪري) اندر وڃي ٿو ان کي وسڻو پراڻت
ٿئي ٿي. اسين دنيا کي ڏوڪو ڏيئي خوش ڪري سگهون ٿا پر
جيڪو مالڪ اندر ويٺو آهي ان کي ڏوڪو ڏيڻ ناممڪن آهي.
جيستائين هي سڄو ٿي اندر نٿو وڃي تيستائين ڪجهه به حاصل
نٿو ڪري سگهي، شمس نبراز صاحب فرمائين ٿا:

”آن بادشاه اعظم در بستر بود مڪرم،

پوشيده دلش آدم يعني ڪه درد آمد.“

ڪل مالڪ انسان جي اندر، اکين جي پٺيان سڀ خزانن ۽ پاڻ
کي رکي، مضبوط ڪلف لڳائي ڇڏيو آهي ۽ انسان کي ٻاهر
ڪڍي ڇڏيو آهي. پوءِ پاڻ ئي ستگور يا مرشد بڻجي اهو ڪلف
کولڻ واسطي اچي ٿو. اڳتي فرمائين ٿا:

”خاموش پنڊج نوبت بشنوز آسماني،

ڪان آسمان بيرون زان هفت اوشش ان آمد.“

”بهفتم فلڪ نوبت پنڊج بابي،

چون خيم شش جهت برڪنده باشي.“

اهو مالڪ شيد روپ ۾ پنهنجي اندر ۾ آهي. جڏهن نئون
ڇهن ڇڪرن کي پار ڪري ستين آسمان تي چڙهندڙ، اتي بهران
بانگ يعني ڌن شروع ٿئي ٿي. سچ ڪندڙ لائين پنڊج نوبتون يا پنڊج
شيد مڪمل ٿين ٿا. مولوي روم صاحب فرمائين ٿا ته پنهنجي اندر
هر وقت ڏٺيون وڃي رهيون آهن. پر ڏو ڪول ۽ اندر وڃ، ڏس ۽
ٻڌ. فقيرن جو آپدائش سڄي دنيا لاءِ هڪ ۽ ساڳيو آهي. قدرتي
آهي ۽ هر هڪ جي اندر آهي. ڪنهن انسان جو Design (تجراز)
ٿيل ناهي پر مالڪ پاڻ Design ڪيو آهي.

وارو من ئي ته آهي ا من (Material) مادي جو حاشي آهي ؟
 اندرون جي وس آهي . اندرون کي عيش عشرت ڪهي . جڏهن من
 وس ۾ اچيو تڏهن اندرون سمهيو پون ۽ دنيا مان ڪٿائي اچيو
 وڃي . ساڳي ڳالھ. مٿان واجب چن نرمانن ٿا :

”من مڙسا بنگل پيا بي پارا هري لام.“

اهي جڏهن من روپي ڪوئي نام روپي بارو پيو، اندر
 اُمر جي لذت روپي تڏهن بنگلار ٿي پيو يعني قيد ٿي وارو .
 جيڪي نه مٿان ان اوج ۾ ٿي پيا آهن اهائي واه ٿا ٻڌائين نه
 پنهنجي اندر ۾ ڪو چيو . پر جي اسين اندر نه ڪو چينداسين نه مالڪ
 جو تصور ڪريهي پر اسانجي من جو تصور آهي .

گور ملي جب ڏن ڪا پيڌي،

شش برهم ڌر آئي.

جڏهن ڪو روحاني منڊلن ٿي وڃن وارو، شيد جي ڪهائي
 وارو، شيد سروي شيد اڀاسي ڪروو ملي وڃي ۽ سڪ نه ٻڌو
 عاشق هجي ۽ ڪروو لاءِ اُرهه ۽ اُڏب هڃس، پر ڇا ٿيندو؟
 اڳتي نرمانن ٿا :

سوت شيد ڪي هوئي ڪمائي،

تب من ڪچ لهرائي.

تڏهن اهو سڪ ٻن اڀاس ڪري من ۽ روح کي شيد، نام
 يا اسم اعظم سان جوڙي ٿو يا اڳائي ٿو. اهي اُمر جي ٻي
 سندس من وس اچي وڃن. اها هڪ ئي دوا سڄي جهان واسطي
 آهي ۽ سڀ هي اندر آهي . سڀي روشن مين ۽ ستن من کي
 وس ڪرڻ لاءِ اها دوا ڏاڍي ۽ مسلمانن ٿيرون نه اهائي دوا ڏاڍي
 من کي وس ڪرڻ لاءِ اڀي ڪا دوا دنيا ۾ آهي ڪانه .

حرص حوس سي هات نه آوي،

تن من ديئو چڙهائي.

۽ ٻه ٽي ڇهه ڇهه منزل تي ويٺا آهن، اتي ملندا. لوڪ
بي فائدي انهن جي ٿيڪ وٺي ويٺا آهن! جيڪڏهن هيتراڻ
و رهين ڪا پوءِ به هنن جو مالڪ سان ميلاپ نه ٿيو ۽ هتي ڪين
يُون تن وانگر ڦر ٿو پيو ته مالڪ جي ڀڄڻ ڪرڻ جو فائدو ڪهڙو؟

پنڊت پڙهه پڙهه ويد بڪائي،

وديا بل سڀ ڄاڻي.

ويد پڙهي پڙهي پنڊت ٿڪجي پيا پر من قابو ۽ نه آڻي
سگهيا. سو سو ڀوڳ ڳرنت صاحب ڄا ڳرنتين پاڻا پر من قابو نه
ڪري سگهيا. ملن کان ڀڄي ڏسو سو سو دفعا قرآن شريف جي
تلاوت ڪيائون پر من وس نه ڪري سگهيا.

بت چترتا ڪام نه آوي،

عالم رهي ڀڄتاڻي.

عالم ۽ داخل به ڪوششون ڪري ٿڪا پر من وس نه آهن.
هُوَ من ۽ ٻڌي جي زور سان من کي وس ڪرڻ چاهين ٿا پر من
۽ ٻڌي ٻئي محدود آهن تنهن ڪري هار کائي ويا. هي مضمون
ڪنهن خاص قوم يا مذهب لاءِ ناهي بلڪه سڄي دنيا لاءِ آهي،
ڇاڪاڻ ته من جي وس ڪرڻ جو مضمون آهي.

اور عمل ڪا دخل نهين هئي،

عمل شبد لو لاڻي.

من کي وس ڪرڻ لاءِ ڪابه ڪارگر دوا ناهي. اگر آهي ته
شبد، آڪاش ٻاڻي يا ناد. جيستائين من هن جو سواد نٿو وٺي
تيستائين وس ۾ نٿو اچي، ڇاڪاڻ ته من ڪروڙن جنمن کان لذت
جو عاشق آهي ۽ نام يا شبد کان بهتر ٻي ڪابه لذت ڪانهي.
جنهن وقت من شبد جي لذت ورتي (انساني جسم ۾ من ۽ روح
جي ٻنڌ ٻڌل آهي) انهيءَ وقت وس ۾ اچيو وڃي ۽ روح
آزاد ٿي پنهنجي گهر ڏانهن موٽڻ شروع ڪري ٿو. روح کي روڪڻ

ڪيترن نرين جو واعدو آهي ته اڀاسي ڪنهن اوتار يا ڪنهن
 مهاٿما جي تصوير تي پنهنجو ڏٺاڻ لڳائي، ڏاڍا اندر ڪٽي ويندا
 آهن ۽ اندر ئي اندر الهيءَ کي ائين ڪرائيندا آهن، تڪ
 لڳائيندا آهن ۽ مائٽا پائيندا آهن. اهڙيءَ طرح جنهن تصوير کي
 لکيندا آهن ان جو عڪس (Reflection) سندن اندر اچي ويندو
 آهي. ڪيترا ڪرشن پگدان جي تصوير رکندا آهن ۽ ان جو ڏٺاڻ
 ڪندا آهن. ڪي ڪورو لالڪ صاحب جن جي تصوير جو ڏٺاڻ
 ڪندا آهن. جڏهن انهن کان پڇيو آهي ته اندر ڪرشن پگدان يا
 ڪورو لالڪ صاحب جن جو درشن ٿيندو ئي؟ هُو چوڻدا آهن، ها،
 اندر درشن ٿئي ٿو. مان چوندو آهيان ته ڪالهن پڇو ته منهنجو
 دس ڪهڙو آهي؟ مولڪي ڪڏهن وٺي ڏيندا؟ هُو پڇي مولڪي
 ٻڌائيندا آهن ته ڪوبه جواب نٿو ملي. ڇو؟ ڇاڪاڻ ته تصوير
 Lifeless (بي جان) آهي. جيئن ڪنهن پتيءَ ڏانهن نه چار مست
 ڏسي، اڪوڻ ٻنڌ ڪيڏون آهن ته اندر ان جو Reflection (عڪس)
 اچي ويندو آهي يا سورج ڏانهن هڪ مست ٺهاري اکيون بند
 ڪيڏون آهن ته اندر سورج نظر ايندو آهي. ٿڙي طرح تصوير
 جي ڏٺاڻ ڪرڻ سان ان تصوير جو Reflection يعني عڪس اندر
 اچي وڃيٿو، جو دوکو آهي. جيڪي مهاٿماون گذري ويا آهن سي
 ٺوهان جي مدد نٿا ڪري سگهن. جيڪڏهن ڪنهن سڪول ماستر
 کي گذر ڪٿي ڏهه سال ٿي ويا هجن اهو هاڻي اسانجي ٻارن کي
 اچي پڙهائي سگهندو ڇا؟ جي ڪم ڇوڙ نه مان پنهنجي مٿي
 جو مٿس اڪبر بادشاه کان ڪرائڻ ٿو چاهيان، ائين ئي سگهندو.
 ڇا؟ جيڪڏهن ڪا عورت چٽي نه مولڪي راجا وڪرماجيٽ سان
 شادي ڪري اولاد ڇڏيو آهي ته وڪرماجيٽ اچي اولاد پيدا
 نه ڪندو. اولاد پيدا ڪرڻ واسطي اڄ جي ڏينده پتيءَ جي
 پٽ آهي. جن مهاٿماڻن کي گذري ٿو ڏٺاڻ وڃي ٿي ويا
 آهي هاڻي نٿا اچي سگهن. مان نه ائين ٿو چوان ته
 مان ٺوهان پنهنجي اندر ويندا ٿڏهن ٺوهان کي اچي

۽ اھڪار ٿيندو وڃي.

اهو نام يا ڌن، ڇاھي ان کي ناد ڇڏو يا آڪاش پاڻي ڇڏو يا
اسم اعظم پڙيو. سڀني لاءِ هڪ ۽ ساڳيو آهي. اسان جا ڪتاب (۽
(ڌرو ۽) جدا جدا آهن پر نام جنهن سان مڪتي ملي ٿي، سڄي
جهان لاءِ هڪ ئي آهي. جڏهن من ڌن جي لذت وٺي، تڏهن
اندر روشني پوکيت ٿئي ٿي، پر دو کلي ٿي ۽ مالڪ سان وصال
ٿئي ٿو. نام سڄي جهان جي ڌرم جو پورو آهي. سڀ ويد شاستر
۽ ٻيا ڪتاب انهي جي مهما ڪن ٿا. پنهنجي اندر وڃڻ لاءِ پڙهيل
يا اڻ پڙهيل هجڻ جو سوال ئي ڪونهي. من کي ڏاڍو ڪرڻ لاءِ
جڏهن ڪا دوا آهي ته لفظ شهد ڌن ئي آهي. سڀ اهاڻي
دوا ويندا آيا آهن ۽ انهيءَ جي مهما ڪندا آيا آهن. هاڻي
حضور سوامي جي مهاراج جن انهيءَ نام جي تعريف ڪن ٿا.
برماڻين ٿا ته جيڪي مهاڻا، اسلام ۽ ٻين مذهبن جا پيغمبر سڃاڻين
يعني مٿان حق پهتا ۽ جنم موڙ کان مڪتي حاصل ڪيائون، انهيءَ
دوا سان. مولانا روم، شمس تبراز، خواجہ حافظ ۽ ٻيا جيڪي
ڪامل پيغمبر ٿيا آهن، سي انهي دوا يعني نام يا ڌن جي مهما
ڪن ٿا. اهو نام يا ڌن ڌرم يعني من کي وس ڪرڻ ۽ مالڪ کي
ملڻ جو طريقو، انسان جو ٺاهيل نه آهي اهو ايشور جو ئي رچيل
يا بنايل آهي. سڄي کان وٺي هلندو اچي ٿو، اڄ جو به اچي.
جڏهن جڏهن دنيا انهي طريقي کي ڳولي ٿي وڃي، تڏهن تڏهن
اهو مالڪ (سڃاڻين مان) ڪنهن مهاڻا کي ڪنهن نه ڪنهن مذهب
۾ موڪلي ٿو پر انهيءَ مهاڻا جنهن ڪڏهن به، ڪڏهن چار،
ڪڏهن ٽه، پڙهين هلي آخر گهٽ ٿيو وڃي. نام سڀني لاءِ هڪ
۽ ساڳيو آهي، اهو Material (مادو) نه آهي. اهو نه سنسڪرت
آهي، نه عربي، نه فارسي، نه ٿرڪي، نه ڪرومڪي نه ڪنهن ٻي
ٻوليءَ ۾ آهي. اهو اکر يا لفظ نه آهي. جي لفظ نه آهي ته ڪنهن
ڪتاب ۾ نه آهي.

3.1

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

၆၆၆၀ ခု ကျန် ကျန်၊
 ၀၆၆ ကျန် ကျန်

1. *am* "we" 2. *nos* *au* *the soul* 3. *et* *and* 4. *in* *in* 5. *et* *and* 6. *in* *in* 7. *et* *and* 8. *in* *in* 9. *et* *and* 10. *in* *in* 11. *et* *and* 12. *in* *in* 13. *et* *and* 14. *in* *in* 15. *et* *and* 16. *in* *in* 17. *et* *and* 18. *in* *in* 19. *et* *and* 20. *in* *in* 21. *et* *and* 22. *in* *in* 23. *et* *and* 24. *in* *in* 25. *et* *and* 26. *in* *in* 27. *et* *and* 28. *in* *in* 29. *et* *and* 30. *in* *in* 31. *et* *and* 32. *in* *in* 33. *et* *and* 34. *in* *in* 35. *et* *and* 36. *in* *in* 37. *et* *and* 38. *in* *in* 39. *et* *and* 40. *in* *in* 41. *et* *and* 42. *in* *in* 43. *et* *and* 44. *in* *in* 45. *et* *and* 46. *in* *in* 47. *et* *and* 48. *in* *in* 49. *et* *and* 50. *in* *in* 51. *et* *and* 52. *in* *in* 53. *et* *and* 54. *in* *in* 55. *et* *and* 56. *in* *in* 57. *et* *and* 58. *in* *in* 59. *et* *and* 60. *in* *in* 61. *et* *and* 62. *in* *in* 63. *et* *and* 64. *in* *in* 65. *et* *and* 66. *in* *in* 67. *et* *and* 68. *in* *in* 69. *et* *and* 70. *in* *in* 71. *et* *and* 72. *in* *in* 73. *et* *and* 74. *in* *in* 75. *et* *and* 76. *in* *in* 77. *et* *and* 78. *in* *in* 79. *et* *and* 80. *in* *in* 81. *et* *and* 82. *in* *in* 83. *et* *and* 84. *in* *in* 85. *et* *and* 86. *in* *in* 87. *et* *and* 88. *in* *in* 89. *et* *and* 90. *in* *in* 91. *et* *and* 92. *in* *in* 93. *et* *and* 94. *in* *in* 95. *et* *and* 96. *in* *in* 97. *et* *and* 98. *in* *in* 99. *et* *and* 100. *in* *in*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

1. חסד ורחמים
2. חסד ורחמים
3. חסד ורחמים
4. חסד ורחמים
5. חסד ורחמים
6. חסד ורחמים
7. חסד ורחמים
8. חסד ורחמים
9. חסד ורחמים
10. חסד ורחמים

ישראל
ישראל

ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל

ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל

ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל
ישראל

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

በጊዜው ላይ ይገኛል።
በጊዜው ላይ ይገኛል።

ΛV

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

କ୍ଷମା କର ।

१५.

הַיְיטִי הַזֶּה הָיָה בְּיָמֵינוּ

• ۱۶۰۰ سال و ۱۶۰۰ سال

၁၉၄၆-၄၇ ခုနှစ် ဝန်ထမ်းစာရင်း

31V

1v

५५.

၂၅- အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်

[illegible]

۱) پیشہ رجسٹریشن

၁။ နေရာအားလုံး၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၂။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၃။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၄။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၅။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၆။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၇။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၈။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၉။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း
 ၁၀။ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားပေးခြင်း

۱۸
 قیاسی و کلامی و فلسفی و فقهی و تاریخی و جغرافیایی و طبیعی و
 و اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و حقوقی و پزشکی و هنری و ادبی و
 و علمی و فنی و مهندسی و کشاورزی و صنعتی و تجاری و
 و ورزشی و تفریحی و معنوی و اخلاقی و دینی و
 و فلسفی و کلامی و فلسفی و فقهی و تاریخی و جغرافیایی و طبیعی و

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

۱- در صورتی که در یک سال دو بار باران ببارد و در هر بار باران
 ۲- در صورتی که در یک سال سه بار باران ببارد و در هر بار باران
 ۳- در صورتی که در یک سال چهار بار باران ببارد و در هر بار باران
 ۴- در صورتی که در یک سال پنج بار باران ببارد و در هر بار باران
 ۵- در صورتی که در یک سال شش بار باران ببارد و در هر بار باران

ဒါ့ကံ လောကီ ဂရုဏေသီ၊ ဥပဓိကေသီ ဂရုသီ။

• ၆၃၇ •

[illegible]

(பெரிய பகுதி) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 103

၆၁၆ နှစ်မှစ၍ ၁၇၇၆ ခုနှစ်အထိ

[illegible]

မိမိကတော့ နေ့နေပဲ ခုနက ပြောခဲ့တာနဲ့ အတိုင်းပဲ။

མ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་ནས་གོང་འོང་།

၇၄-၊ အထွေထွေ အဖွဲ့ ချ်။

145
146
147

148
149
150

151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

မင်းတို့ နှစ်ဦးကလေးတို့ကလေး - ဂျော့

၇၁။ ခုနစ် နှစ်က နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ
 နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ
 နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ
 နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နေရာမှာ

၆၂၄ နှစ်၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ်

خبرنامه

Ad

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

“ငါ့ ငါ့ ကိုယ် ကိုယ် ဟု ခေါ်ဝေါ် ချစ်ခင် ချစ်ခင်”

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

٧٤

۱۳۱۳ سال خورشیدی به سال ۱۳۱۳

[illegible]

၂၇၆၆ နှင့် ၂၇၆၇ နှစ်များတွင် နေရာပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥

[illegible][illegible]

کتابخانه عمومی

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

၁၆၂၃ ခုနှစ်၊ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

1960-1961
 1962-1963
 1964-1965
 1966-1967
 1968-1969
 1970-1971
 1972-1973
 1974-1975
 1976-1977
 1978-1979
 1980-1981
 1982-1983
 1984-1985
 1986-1987
 1988-1989
 1990-1991
 1992-1993
 1994-1995
 1996-1997
 1998-1999
 2000-2001
 2002-2003
 2004-2005
 2006-2007
 2008-2009
 2010-2011
 2012-2013
 2014-2015
 2016-2017
 2018-2019
 2020-2021
 2022-2023
 2024-2025
 2026-2027
 2028-2029
 2030-2031
 2032-2033
 2034-2035
 2036-2037
 2038-2039
 2040-2041
 2042-2043
 2044-2045
 2046-2047
 2048-2049
 2050-2051
 2052-2053
 2054-2055
 2056-2057
 2058-2059
 2060-2061
 2062-2063
 2064-2065
 2066-2067
 2068-2069
 2070-2071
 2072-2073
 2074-2075
 2076-2077
 2078-2079
 2080-2081
 2082-2083
 2084-2085
 2086-2087
 2088-2089
 2090-2091
 2092-2093
 2094-2095
 2096-2097
 2098-2099
 2100-2101
 2102-2103
 2104-2105
 2106-2107
 2108-2109
 2110-2111
 2112-2113
 2114-2115
 2116-2117
 2118-2119
 2120-2121
 2122-2123
 2124-2125
 2126-2127
 2128-2129
 2130-2131
 2132-2133
 2134-2135
 2136-2137
 2138-2139
 2140-2141
 2142-2143
 2144-2145
 2146-2147
 2148-2149
 2150-2151
 2152-2153
 2154-2155
 2156-2157
 2158-2159
 2160-2161
 2162-2163
 2164-2165
 2166-2167
 2168-2169
 2170-2171
 2172-2173
 2174-2175
 2176-2177
 2178-2179
 2180-2181
 2182-2183
 2184-2185
 2186-2187
 2188-2189
 2190-2191
 2192-2193
 2194-2195
 2196-2197
 2198-2199
 2200-2201
 2202-2203
 2204-2205
 2206-2207
 2208-2209
 2210-2211
 2212-2213
 2214-2215
 2216-2217
 2218-2219
 2220-2221
 2222-2223
 2224-2225
 2226-2227
 2228-2229
 2230-2231
 2232-2233
 2234-2235
 2236-2237
 2238-2239
 2240-2241
 2242-2243
 2244-2245
 2246-2247
 2248-2249
 2250-2251
 2252-2253
 2254-2255
 2256-2257
 2258-2259
 2260-2261
 2262-2263
 2264-2265
 2266-2267
 2268-2269
 2270-2271
 2272-2273
 2274-2275
 2276-2277
 2278-2279
 2280-2281
 2282-2283
 2284-2285
 2286-2287
 2288-2289
 2290-2291
 2292-2293
 2294-2295
 2296-2297
 2298-2299
 2300-2301
 2302-2303
 2304-2305
 2306-2307
 2308-2309
 2310-2311
 2312-2313
 2314-2315
 2316-2317
 2318-2319
 2320-2321
 2322-2323
 2324-2325
 2326-2327
 2328-2329
 2330-2331
 2332-2333
 2334-2335
 2336-2337
 2338-2339
 2340-2341
 2342-2343
 2344-2345
 2346-2347
 2348-2349
 2350-2351
 2352-2353
 2354-2355
 2356-2357
 2358-2359
 2360-2361
 2362-2363
 2364-2365
 2366-2367
 2368-2369
 2370-2371
 2372-2373
 2374-2375
 2376-2377
 2378-2379
 2380-2381
 2382-2383
 2384-2385
 2386-2387
 2388-2389
 2390-2391
 2392-2393
 2394-2395
 2396-2397
 2398-2399
 2400-2401
 2402-2403
 2404-2405
 2406-2407
 2408-2409
 2410-2411
 2412-2413
 2414-2415
 2416-2417
 2418-2419
 2420-2421
 2422-2423
 2424-2425
 2426-2427
 2428-2429
 2430-2431
 2432-2433
 2434-2435
 2436-2437
 2438-2439
 2440-2441
 2442-2443
 2444-2445
 2446-2447
 2448-2449
 2450-2451
 2452-2453
 2454-2455
 2456-2457
 2458-2459
 2460-2461
 2462-2463
 2464-2465
 2466-2467
 2468-2469
 2470-2471
 2472-2473
 2474-2475
 2476-2477
 2478-2479
 2480-2481
 2482-2483
 2484-2485
 2486-2487
 2488-2489
 2490-2491
 2492-2493
 2494-2495
 2496-2497
 2498-2499
 2500-2501
 2502-2503
 2504-2505
 2506-2507
 2508-2509
 2510-2511
 2512-2513
 2514-2515
 2516-2517
 2518-2519
 2520-2521
 2522-2523
 2524-2525
 2526-2527
 2528-2529
 2530-2531
 2532-2533
 2534-2535
 2536-2537
 2538-2539
 2540-2541
 2542-2543
 254

[illegible][illegible][illegible]

کتابخانه عمومی

١٥٠٠

10. 11. 50 - 10. 11. 50

(۲) - وجوہ

[illegible]

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

...
...
...

...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی
 ۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی
 ۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی
 ۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی

۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی

۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی

۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی

۱۴۲۹ قمری ۱۲۵۰ شمسی

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible][illegible][illegible]

"...
...
...
...
...
..."

[illegible]

နဂံ နဂံ န ငါ့ရဲ့ အမေ့အရပ်ရပ်

۱. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۲. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۳. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۴. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۵. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۶. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۷. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۸. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۹. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں
 ۱۰. قیامت کی آمد اور اس کی علامتیں

[illegible]

[illegible]

[illegible]

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်

[illegible]

၁။ ဘုရားရှင်၏ နာမည်ကို ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။

မိမိတို့ နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူပါ။ မိမိတို့ နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူပါ။

مجلسه ۱۲۰۰

יְהוָה יִשְׁמַר אֶת צְדִיק וְיִשְׁמַר אֶת כָּל אֲשֶׁר יִשְׁמַר אֶת צְדִיק

የገንዘብ ማግኘት ዘዴዎች

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

"האנדרדאק האט זיך געפונען אין דער שטאט."

[illegible][illegible]

הנה נאמר כי כל המעשים אשר עשיתם
לפני ה' אלהיכם ואלה המצוות אשר צוה
ה' את ישראל לא תשכחו.

והנה נאמר כי כל המעשים אשר עשיתם
לפני ה' אלהיכם ואלה המצוות אשר צוה
ה' את ישראל לא תשכחו.

והנה נאמר כי כל המעשים אשר עשיתם
לפני ה' אלהיכם ואלה המצוות אשר צוה
ה' את ישראל לא תשכחו.

והנה נאמר כי כל המעשים אשר עשיתם
לפני ה' אלהיכם ואלה המצוות אשר צוה
ה' את ישראל לא תשכחו.

[The page contains dense handwritten text in Urdu script, which appears to be bleed-through from the reverse side of the paper.]

ଶ୍ରୀ ମହାଶୟୀ ଶ୍ରୀ :

၁။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၂။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၃။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၄။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၅။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၆။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၇။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၈။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၉။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်
 ၁၀။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးရှိစေရန်

[illegible][illegible]

၁။ နေပြည်တော် မြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်မြို့၊ အလယ်ဥယျာဉ်
 ကိုယ်စားချုပ်ကြီး ဦး
 စိုးမင်း၏ အိမ်တွင်
 ၂။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်၊
 ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့
 ၃။ ပထမဆုံးအကြိမ်
 ၄။ အစည်းအဝေး
 ၅။ တွင် ဆောင်ရွက်
 ၆။ ပြုခဲ့သည်ကို
 ၇။ သိရပါသည်။
 ၈။ ဤသို့ဆိုရာတွင်
 ၉။ အောက်ဖော်ပြပါ
 ၁၀။ အချက်များကို
 ၁၁။ ထည့်သွင်း
 ၁၂။ စောင့်ကြည့်
 ၁၃။ လေ့လာနိုင်
 ၁၄။ ပုံမှန်အားဖြင့်
 ၁၅။ အကျိုးရှိ
 ၁၆။ မည်သို့ဖြစ်
 ၁၇။ ရှိမည်ဟု
 ၁၈။ ယူဆပါသည်။
 ၁၉။ ဤသို့ဆိုရာတွင်
 ၂၀။ အောက်ဖော်ပြပါ
 ၂၁။ အချက်များကို
 ၂၂။ ထည့်သွင်း
 ၂၃။ စောင့်ကြည့်
 ၂၄။ လေ့လာနိုင်
 ၂၅။ ပုံမှန်အားဖြင့်
 ၂၆။ အကျိုးရှိ
 ၂၇။ မည်သို့ဖြစ်
 ၂၈။ ရှိမည်ဟု
 ၂၉။ ယူဆပါသည်။
 ၃၀။ ဤသို့ဆိုရာတွင်
 ၃၁။ အောက်ဖော်ပြပါ
 ၃၂။ အချက်များကို
 ၃၃။ ထည့်သွင်း
 ၃၄။ စောင့်ကြည့်
 ၃၅။ လေ့လာနိုင်
 ၃၆။ ပုံမှန်အားဖြင့်
 ၃၇။ အကျိုးရှိ
 ၃၈။ မည်သို့ဖြစ်
 ၃၉။ ရှိမည်ဟု
 ၄၀။ ယူဆပါသည်။

၂။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။
 အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။
 အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။
 အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။ အဘယ့်ကြောင့်လဲ။

1. (Chis) 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠

٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠

٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠

၁၅၆၆ ခု ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့
မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်မြို့၊
ဥပဒေရေးရာဇာရီ

• سیکسٹھ - ۱۹۶۵ء

[illegible]

၁၄၅.

[illegible][illegible]

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်

To be and not to know, is the essence of this system
 1. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 2. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 3. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 4. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 5. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 6. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 7. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 8. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 9. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。
 10. 知者不知，不知者不知，不知者不知，不知者不知。

[illegible]

یوں کہ میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

.. and Father are one

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

(ایک کوئی)

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible][illegible][illegible]

အိမ်ကပ် ဝါးကပ်နှင့် မွှေးမွှေး ကြည့်။

የገንዘብ ምንጭ ማረጋገጫ

בְּיָמֵינוּ הַיּוֹמִי

- ၂၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၃၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၄၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၅၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၆၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၇၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၈၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၉၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၀။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၁။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၂။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၃။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၄။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၅။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၆။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၇။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၈။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၁၉။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ
- ၂၀။ အလင်းကို မြင်ရသော အခါ

၂၁
၃၁
၄၁
၅၁
၆၁
၇၁
၈၁
၉၁
၁၀
၁၁
၁၂
၁၃
၁၄
၁၅
၁၆
၁၇
၁၈
၁၉
၂၀

(၂)

.....
.....
.....

၈
၇

(၂)

အလင်း

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဝမ်းနည်းစွာ ကွယ်လွန်
 နေ့ရက် ၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

[၁၈၈၁ ခုနှစ်၊
 ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့]

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊
 ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

[၁၈၈၁ ခုနှစ်၊
 ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့]

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

(၁၈၈၁ ခုနှစ်) ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဝမ်းနည်းစွာ ကွယ်လွန်
 နေ့ရက် ၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့
 နေ့ရက် ၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

(نہایت پرکشش) سائنس، سائنس، سائنس
راہ سائنس

* سائنس و انجینئرنگ
کوشش و کوشش

